

16.

AN-NAHL

THE BEE

MÉH

Introduction to Surah An-Nahl (The Bee)

Sayyid Abul Ala Maududi - Tafhim al-Qur'an - The Meaning of the Qur'an

Name

The name, An-Nahl, of this Surah has been taken from v. 68. This is merely to distinguish it from other Surahs.

Period of Revelation

The following internal evidence shows that this Surah was revealed during the last Makkan stage of Prophethood:

1. v. 41 clearly shows that persecution had forced some Muslims to emigrate to Habash before the revelation of this Surah.
2. It is evident from v. 106 that at that time the persecution of the Muslims was at its height. Therefore a problem had arisen in regard to the utterance of a blasphemous word, without actual disbelief, under unbearable conditions. The problem was that if one did so how he should be treated.
3. v. 112-114 clearly refer to the end of seven year famine that had struck Makkah some years after the appointment of the Holy Prophet as Allah's Messenger.

Central Theme

All the topics of the Surah revolve round different aspects of the Message, ie., refutation of *shirk*, proof of *Tauhid*, and warning of the consequences of the rejection of and opposition and antagonism to the Message.

Topics of Discussion

The very first verse gives direct and strict warning to those who were rejecting the Message outright, as if to say, "Allah's decision has already been made concerning your rejection of the Message. Why are you then clamoring for hastening it? Why don't you make use of the respite that is being given to you!" And this was exactly what the disbelievers of Makkah needed at the time of the revelation of this Surah. For they challenged the Holy Prophet over and over again: "Why don't you bring that scourge with which you have been threatening us! For we have not only rejected your Message but have been openly opposing it for a long time." Such a challenge had become a by-word with them, which they frequently repeated as a clear proof that Muhammad (Allah's peace be upon him) was not a true Prophet.

1. Very convincing proofs of *Tauhid* and refutation of *shirk* have been based on the plain signs in the universe and in man's own self.
2. The objections of the disbelievers have been answered, their arguments refuted, their doubts removed and their false pretexts exposed.

3. Warnings have given of the consequences of persistence in false ways and antagonism to the Message.
4. The moral changes which the Message of the Holy Prophet aims to bring practically in human life have been presented briefly in an appealing manner. The *mushriks* have been told that belief in Allah, which they also professed, demanded that it should not be confined merely to lip service, but this creed should take a definite shape in moral and practical life.
5. The Holy Prophet and his companions have been comforted and told about the attitude they should adopt in the face of antagonism and persecution by the disbelievers.

Bevezetés az An-Nahl (Méh) Szúrához

Sayyid Abul Ala Maududi - Tafhim al-Qur'an – A Korán Jelentése c. munkája nyomán

Elnevezés

Az Al-Nahl (Méh) a 68. versben hangzik el és ez alapján kapta a Szúra a címét

A kinyilatkoztatás ideje

A következő okok miatt feltételezzük, hogy a Szúra a késői Mekkai időszakból származik:

1. A 41. vers mutatja, hogy az üldöztetés miatt a Muszlimok egy része Habash-ba (Abesszíniába) menekült a Szúra kinyilatkoztatása előtt.
2. A 106. vers alapján egyértelmű, hogy a megpróbáltatások elviselhetetlenné váltak és voltak, akiket hitük mentagadására kényszerítettek. Az ilyen jellegű blaszfémia kezelésére intézkedések váltak szükségessé.
3. A 112—114 versek a Mekkát hét éven át sújtó éhínségről szólnak. Az éhínség akkor kezdődött, amikor Allah a Prófétát kijelölte az Üzenet közvetítésére.

Központi téma

A Szúra központi gondolata a Shirk (bálványimádás) elleni küzdelem, a Tauhid-re (Monoteizmusra) való hívás és az Üzenet elutasításával járó következmények.

Tárgykörök

Az első versekben szigorú figyelmeztetés hangzik el azok ellen, akik az Üzenettel szembefordulnak. Mintha ez szólna ki belőle: „Allah már döntést hozott azokkal szemben, akik elutasítják az Üzenetet. Miért sürgetitek, vagy késleltetitek a sorsot? Miért nem használjátok ki a haladékot, mit kaptatok?” Pontosan ez volt az, amire a hitetleneknek a revelációk elhangzásakor hallaniuk kellett! Ók a Prófétát folytonos gúnykampánynak tették ki: „Mikor hozod azt a korbácsot, amivel fenyegetsz minket? Mi nem csak elutasítjuk az Üzenetet, hanem régóta küzdünk ellene.”

Ezek és ehhez hasonló szócsaták ismétlődtek sorozatosam a Próféta és hallgatósága között Mekkában:

1. Monoteizmus és bálványállítás szembeállítása.
2. A hitetlenek ellenállásával kapcsolatos válaszok, érvek.
3. Figyelmeztetések az elutasítás következményeire
4. Morális változások, melyeket a Próféta az emberek életébe be akar vezetni.
5. A Próféta és követői megerősítést kapnak a küldetés továbbvitelére.

16. An-Nahl

THE BEE

Total Verses: 128
Revealed At: Makka

16. An-Nahl

MÉH

Összes vers: 128
Mekkai kinyilatkoztatás

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In the name of God, Most Gracious, Most Merciful

A Mindenható és Könyörületes Allah nevében

أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

1. (Inevitable) cometh (to pass) the Command of Allah. seek ye not then to hasten it: Glory to Him, and far is He above having the partners they ascribe unto Him¹!
1. Eljön Allah parancsolása, ne sürgessétek azt. Legyen Ő Magasságos és Dicső azok felett, mikkel társítják Őt¹.

¹ This is an answer to the taunt of the Pagans, who said; "If there is a god, the One True God, as you say, with unified control, why does He not punish the wrong-doers at once?" The answer is; "The decree of Allah will inevitably come to pass; it will come soon enough; when it comes, you will wish it were delayed; how foolish of you to wish even to cut off your last hope of forgiveness?"

Ez a válasz a pogány Arab csúfolódásokra, melyek azt firtatták, hogy miért nem jön el Allah büntetése már a hitetlenekre, ha igaz, amit a Próféta állít? A válasz: „Allah Ítélete bekövetkezik, nem kell rá sokat várni. Ha majd jön, akkor azok szeretnék, ha az késne, aikik most sürgetik. Milyen bolondok vagytok, hogy megbocsájtás keresése helyett, az utolsó reményt is eldobjátok magatktól?

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
﴿٢﴾ فَانْتَقُونِ

2. He doth send down His angels with inspiration of His Command, to such of His servants as He pleaseth, (saying): "Warn (Man) that there is no god but I: so do your duty unto Me²."
2. Annak küldi le az Angyalokat parancsolásának sugallatával, akinek Ő akarja szolgálói közül. (mondván): „Figyelmeztessetek arra, hogy nincs más Isten Rajtam kívül, hát őrizkedjetek Tőlem².“

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾

3. He has created the heavens and the earth for just ends: Far is He above having the partners they ascribe to Him!
3. Megteremtette az Egeket és a Földet az Igazzal. Legyen Ő Magasságos azok felett, mikhez társítják.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ حَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾

4. He has created man from a sperm-drop; and behold this same (man) becomes an open disputer!
4. Megteremtette az embert az élet cseppjéből, s most az nyíltan tudálékoskodik.

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾

5. And cattle He has created for you (men): from them ye derive warmth, and numerous benefits, and of their (meat) ye eat³.
5. Megteremtette számotokra a jószágot, miben a melegedés, a sok haszon és esztek belőle³.

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيْخُونَ وَحِينَ شَرَحُونَ ﴿٦﴾

² The Pagans, with their multiplicity of gods and goddesses, good and evil, could play one off against another. That is mere mockery of religion. With such conceptions, man cannot understand the Unity of Design in the Universe nor realise the Power and Glory of the One True God, to Whom alone worship and service are due.

A pogány Arabok a sokféle bálványaikkal, melyek egymás között is hadakoztak, megcsúfolták a vallást, ami a Világmindenség egységes teremtését hirdeti és adja annak Törvényét. Koncepciójuk teljesen szembefordult a Monoteizmus eszméivel.

³ From wool, and hair, and skins, and milk. Camel's hair makes warm robes and blankets; and certain kinds of goats yield hair which makes similar fabrics. Sheep yield wool, and llamas alpaca for similar uses. The skins and furs of many animals yield warm raiment or make warm rugs or bedding. The females of many of these animals yield good warm milk, a nourishing and wholesome diet. Then the flesh of many of these animals is good to eat. There are other uses, which the animals serve, and which are referred to later.

Gyapjú, ször, bunda, bőrök, tej, stb. A teve, juh, kecske gyapjából meleg takarók, ruhák készülnek. Sok állat gyapja, bőre, irhája ad melegséget viselőjének. Az állatok nőstényei ellés után tejet adnak, ami elengedhetetlen az emberek, gyermekek táplálásában. A hús pedig alapvető fontosságú élelmiszer. És még sok másra lehet használni az állatokat, még olyanokra is, amit fantáziánk nem fog fel.

6. And ye have a sense of pride and beauty in them as ye drive them home in the evening, and as ye lead them forth to pasture in the morning⁴.
6. *Gyönyörötököt lelitek bennük, mikor hazaterelitek és (másnap) kihajtjátok azokat⁴.*

وَتَحْمِلُ أَنْقَالَكُمْ إِلَى بَلِدٍ لَمْ تَكُونُوا بِالْغَيْرِ إِلَّا بِشَقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ

﴿٧﴾

7. And they carry your heavy loads to lands that ye could not (otherwise) reach except with souls distressed: for your Lord is indeed Most Kind, Most Merciful⁵,
7. *Terheiteket hordozzák (messzi) vidékre, hova nem érnétek el, csak magatokat megtörve. Mert bizonys, Uratok az Irgalmas, a Kegyelmes⁵.*

وَالْخَيْلَ وَالْبَغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكُوبُهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

8. And (He has created) horses, mules, and donkeys, for you to ride and use for show; and He has created (other) things of which ye have no knowledge.
8. *(Megteremtette) a lovakat, öszvéreket, szamarakat, hogy felüljetek rájuk és díszeitek legyenek. Ó azt teremti, miről nincs tudomásotok.*

وَعَلَى اللَّهِ قَضُدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاءَرُ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَأُكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾

9. And unto Allah leads straight the Way, but there are ways that turn aside: if Allah had willed, He could have guided all of you⁶.

⁴ The good man is proud of his cattle and is good to them. As they go to, and return from, pasture, morning and evening, he has a sense of his power and wealth and their beauty and docility. Will not man turn from these material facts to the great spiritual truths and purpose behind them?

A gondos gazda büszke, ha állatait este be, reggel kiterelheti. Láthatja fejlődésüket, szaporulataikat, szeme előtt válnak vagyontárgyakká és áldássá. Aki ezt megéli és felfogja ennek spirituális üzenetét, miért nem fordul Teremtője felé hálával?

⁵ The cattle and animals also carry loads, and thus make inter-communication between different lands easy. But for them there would have been many difficulties, not only physical, but psychological. Weary men carrying loads are in no mood for social and spiritual intercourse. This intercourse is made possible by the kindness and mercy of Allah. This is all history and communication has different means today however the role of animals in the evolution of mankind is unquestionable.

Állatok terhet hordoznak, szekereket vonnak, és ami igen fontos: távoli vidékeket kötnek össze, így azok kommunikálnak, kultúrák, eszmék kerülnek kapcsolatba egymással. Fizikai és pszichológiai kapcsolat létesül emberek között, Allah kegyelméből Ez ma már történelem, hiszen a kommunikációnak ma már más eszközei vannak, de az állatok szerepe az ember evolúciójában megkérőjelezhetetlen.

⁶ Through material things "the Way" does always lead to Allah. But some minds are so obsessed with material things that they miss the pointers to the spiritual. Allah could have forced all to the true Way, but in His Will and Plan is the training of man's will, and that is done by the Signs in nature and Revelation.

Akár materiális, akár spirituális vonatkozásban, az út Allahhoz vezet. Az előbb az állatok vezettek el távoli tájakra, most az utak. Így érünk el az absztrakt világhoz és Allahhoz. Ha akarná, mindenki jó úton járna, de Tervében nem ez szerepel. Az ember saját akaratának és saját belső indítóinak működésbe hozása a cél, amit ezernyi Jel és kinyilatkoztatás segítségével kíván Allah a helyes irányba terelni.

9. Allahra tartozik, merre vezet az út. Köztük (út), mi letér, ha Ő így akarja. Ő bizony, titeket mind vezetne⁶!

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾

10. It is He who sends down rain from the sky: from it ye drink, and out of it (grows) the vegetation on which ye feed your cattle.

10. Ő az, Ki lebocsátott az Égból vizet, mi nektek ivásra szolgál, növények kelnek általa, mivel állatokat táplálhattok.

يُنْبِئُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالرِّيْثُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً

لِقَوْمٍ يَتَقَرَّبُونَ ﴿١١﴾

11. With it He produces for you corn, olives, date-palms, grapes and every kind of fruit: verily in this is a sign for those who give thought.

11. Általa hozza elő nektek a veteményt, olívát, datolyapálmát, szőlőt és mindenféle gyümölcsöt. Mert bizony, ebben van a bizonyság azoknak, kik gondolkodnak.

وَسَحَرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسْحَرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

12. He has made subject to you the Night and the Day; the sun and the moon; and the stars are in subjection by His Command: verily in this are Signs for men who are wise⁷.

12. Szolgálatotokra rendelte az éjjelt és a nappalt. A Nap, Hold és a csillagok az Ő parancsolásának alárendeltjei. Mert bizony, ebben vannak az Áyák azoknak, kik felérik⁷.

⁷ The Night and the Day are caused by astronomical rotations. What is important for man to note is how Allah has given intelligence to man to make use of this alternation for work and rest; how man can, as soon as he rises from the primitive stage, get over their inequalities by artificial illuminants, such as vegetable or mineral oils, coal, gas, or electricity, which ultimately are derived from the storedup energy of the sun; how the sun's heat can be tempered by various artificial means and can be stored up for use by man as required, how man can be independent of the tides caused by the moon and the sun, which formerly controlled navigation, but which no longer stand in man's way, with his artificial harbours and great sea-going ships, how navigation was formerly subject to direct observation of the Polar Star and other stars, but how the magnetic needle and charts have now completely altered the position, and man can calculate and to a certain extent control magnetic variations, etc. In such ways the sun, the moon, and the stars themselves become useful servants to him, all by Allah's gift and His Command, without which there would have been no laws governing them and no intelligence to make use of them.

A nappalok és éjjelek váltják egymást, amit a bolygóink és a Nap közti viszony változása okoz. Allah az embernek intelligenciát adott, hogy saját hasznára fordítsa azokat a lehetőségeket, amit a csillagászati jelenségek idéznek elő. Kezdve attól, hogy az éj megnyugvást ad, a nappal az aktív munkavégzés ideje, egész addig, hogy ami energia a földön létezik, a Nap közvetlen, vagy tárolt energiája, rá kell, hogy jöjjünk, nem függetleníthetjük magunkat az Égi Gondviselőtől, Aki ezeket rendelkezésünkre bocsátja. Nem győzhetjük meg magunkat kikötők, gátak építésével, mik ellenállnak a Hold és Nap okozta ár-apálynak, modern navigációs rendszerek alkalmazásával, melyek már nem a Sarkcsillag figyelésén alapulnak, hogy a természet és teremtés urai lettünk. Hiába léptünk túl az iránytű használatán, ami a Föld mágneses pólusait mutatja, vagy a Hold és csillagok viszonyán alapuló tájékozódáson, mi évezredeken keresztül vezette hajóinkat és karavánjainkat. Mi csupán ráépítettünk valamire emberi fejlesztéseinket, aminek alapja a bolygók működése. Emberi fejlesztéseink bármikor felmondhatják a szolgálatot, de a bolygók működése nem. Azok mögött Allah áll.

وَمَا ذَرَّا لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لِّقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

13. And the things on this earth which He has multiplied in varying colours (and qualities): verily in this is a sign for men who celebrate the praises of Allah (in gratitude).

13. És mit változatos színekben hagyott hátra nektek a Földön, hát ezekben van a bizonyság a népnek, kik magukba szállnak.

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى
الْفُلَكَ مَوَاحِدَ فِيهِ وَلَتَبَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

14. It is He Who has made the sea subject, that ye may eat thereof flesh that is fresh and tender, and that ye may extract therefrom ornaments to wear; and thou seest the ships therein that plough the waves, that ye may seek (thus) of the bounty of Allah and that ye may be grateful.

14. Ő az, Ki szolgálatotokra rendelte a tengert, hogy friss húst egyetek belőle, s ékességeket nyerjetek ki abból, miket felöltötök. Látjátok a bárkat, mi azon siklik, hogy vágyjátok az Ő kiválságát, hátha tán hálót adtok.

وَالْأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلاً لَّعَلَّكُمْ تَهَتَّدُونَ ﴿١٥﴾

15. And He has set up on the earth mountains standing firm, lest it should shake with you; and rivers and roads; that ye may guide yourselves;

15. Rávetette a Földre a Hegyláncokat, mik megrengetnek titeket. És a folyókat, utakat, hátha tán jó irányba mentek,-

وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهَتَّدُونَ ﴿١٦﴾

16. And marks and sign-posts; and by the stars (men) guide themselves⁸.

16. Jelzéseket, a csillagok által, mik jó pályán vannak vezetve⁸.

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

17. Is then He Who creates like one that creates not? Will ye not receive admonition?

17. Az, Ki teremt, olyan-e, mint ki nem teremt? Nem szálltok-e magatokba?

⁸ Let us examine the completed allegory. As there are beacons, landmarks and signs to show the way to men on the earth, so in the spiritual world. And it is ultimately Allah Who provides them, and this is His crowning Mercy. Like the mountains there are spiritual Landmarks in the missions of the Great Prophets: they should guide us, or teach us, to guide ourselves, and not shake hither and thither like a ship without a rudder or people without Faith. As rivers and streams mark out their channels, smoothing out levels so we have wholesome Laws and Customs established, to help us in our lives.

Az allegória kiteljesedéséhez értünk. Mindannak, ami eddig fizikai értelemben elhangzott, a sok Jel, amit égítettek, utak, hegyek, víz, bárka képében látunk, spirituális értelmet kap. Amint a hegyek a szilárdsgág jelképei, úgy a Próféták küldetése is az. Szükség van vezetésükre, tanításukra, hogy biztos talajon állunk, ne hánkyolódunk, akár a kormánylapátját vesztett hajó a tengeren, ami a hit nélküliség jelképe. Az ezernyi Jel, aminek felvezetése az előbbiekbén megtörtént, arra kell, hogy sarkalljon, hogy nyitott szemmel járunk, és fedezzük fel a csodát, ami a teremtsben körbevesz minket. Ha felfedezzük, a hitet fedezzük fel Öbenne, aki minden mögött áll.

﴿١٨﴾ وَإِنْ تَعُدُّوْ نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصِوْهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

18. If ye would count up the favours of Allah, never would ye be able to number them: for Allah is Oft-Forgiving, Most Merciful.

18. Ha megszámítanád Allah kegyét, nem tudnátok azt számba venni. Mert bizony, Allah Megbocsájtó, Kegyelmes.

﴿١٩﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرِوْنَ وَمَا تُعْلِنُونَ

19. And Allah doth know what ye conceal, and what ye reveal.

19. Allah tudja, mit eltikoltok, s mit kinyilváníttok.

﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُوْنَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُوْنَ

20. Those whom they invoke besides Allah create nothing and are themselves created.

20. Kikhez Allah helyett fohászkodnak, nem teremtenek semmit, maguk is teremtmények.

﴿٢١﴾ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُوْنَ أَيَّانَ يُبَعَّثُوْنَ

21. (They are things) dead, lifeless: nor do they know when they will be raised up.

21. Halottak, nem élők. Nem érzékelik, mikor lesznek feltámasztva.

﴿٢٢﴾ إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُوْنَ

22. Your Allah is one Allah. as to those who believe not in the Hereafter, their hearts refuse to know, and they are arrogant.

22. Istenetek az Egy Isten! Kik nem hisznek a Túlvilágban, szíviük elutasító és ők maguk dölyfösek.

﴿٢٣﴾ لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرِوْنَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِيْنَ

23. Undoubtedly Allah doth know what they conceal, and what they reveal: verily He loveth not the arrogant.

23. Nem fér kétség ahhoz, hogy Ő tudja, mit titkolnak el és mit hoznak nyilvánosságra. Mert bizony, Ő nem szereti a dölyföseket.

﴿٢٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِيْنَ

24. When it is said to them, "What is it that your Lord has revealed?" they say, "Tales of the ancients!"

24. Mikor mondják nekik: „Mit bocsátott le Uratok?” Mondják: „Az ősök legendáit!”

لِيَحْمِلُوْا أَوْرَارَهُمْ كَامِلًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْرَارِ الدِّينِ يُضْلُلُوْنَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا

﴿٢٥﴾ يَرْزُوْنَ

25. Let them bear, on the Day of Judgment, their own burdens in full, and also (something) of the burdens of those without knowledge, whom they misled. Alas, how grievous the burdens they will bear!

25. Hadd hordozzák összes terhüket a Feltámadás Napján és még azoknak a tudatlanoknak terhéből is, kiket félrevezettek. Mily nyomorú a teher, mit cipelnek!

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانُهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ
 وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

26. Those before them did also plot (against Allah's Way): but Allah took their structures from their foundations, and the roof fell down on them from above; and the Wrath seized them from directions they did not perceive⁹.

26. Összeeskiüést szőttek azok, kik előttük voltak, de Allah lerombolta építményüket annak alapjáról, s a tető fejükre szakadt felettük. Onnan sújtott le a büntetése, ahonnan nem számítottak rá⁹.

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِي الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أَوْتُوا
 الْعِلْمَ إِنَّ الْخَرْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

27. Then, on the Day of Judgment, He will cover them with shame, and say: "Where are My 'partners' concerning whom ye used to dispute (with the godly)?" Those endued with knowledge will say: "This Day, indeed, are the Unbelievers covered with shame and misery,-

27. Majd a Feltámadás Napján Ő megbecsteleníti őket és mondja: „Hol vannak az én társaim, kikre annyira vágytatok? „Mondják majd azok, kiknek eljött a tudás: „Mert valóban, ez a Nap megalázatás és szégyen a hitetleneknek.”

الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ فَلَقُوا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلِى إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

28. "(Namely) those whose lives the angels take in a state of wrong-doing to their own souls." Then would they offer submission (with the pretence), "We did no evil (knowingly)." (The angels will reply), "Nay, but verily Allah knoweth all that ye did;

28. „Kiknek lelkeit magukkal viszik az Angyalok, miközben elkárhozzák magukat és alávetést (Iszlámot) színlelnek, így szólnak: „Nem tettünk semmi rosszat!” (Az Angyalok mondják): „Mi több! Allah Tudója annak mit műveltetek.

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ حَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسٌ مَتْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾

⁹ Evil will always devise plots against the Prophets of Allah. So was it with Al-Mustafa, and so was it with the Prophets before him. But the imposing structures which the ungodly build up (metaphorically) collapse at the Command of Allah, and they are often punished from quarters from which they least expected punishment. For example, the Quraish were confident in their numbers, their organizations, and their superior equipment. But on the field of Badr they collapsed where they expected victory.

A gonosz Allah Próbétái ellen ármányt szö. Így volt ez Mohammeddel és a Próbétákkal előtte. Ezek a cselszövések hosszú távon nem vezetnek sikerre. Onnan jön el rájuk Allah büntetése, ahonnan nem számítanak rá. Például Quraish magabiztos volt nagyszámú törzse, ereje és fegyverzete miatt, de Badr-nál csatát vesztettek, holott győzelemre számítottak.

29. "So enter the gates of Hell, to dwell therein. Thus evil indeed is the abode of the arrogant."

29. „Térjetek be a Pokol kapuin, miben ti örökkön lesztek. Nyomorúságos viszonás ez a gőgösöknek.”

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقُواْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُواْ خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُواْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارٌ

﴿٣٠﴾ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلِنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ

30. To the righteous (when) it is said, "What is it that your Lord has revealed?" they say, "All that is good." To those who do good, there is good in this world, and the Home of the Hereafter is even better and excellent indeed is the Home of the righteous,-

30. Mondják majd azoknak, kik őrizkednek: „Mit bocsátott le Uratok?” Mondják: „A jót!”

Azoknak, kik jótét lelkeket voltak az Evilágon, jó jár. Otthonnak a Túlvilág jobb. Gyönyör lesz az őrizkedők menedéke,-

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ

﴿٣١﴾ الْمُتَّقِينَ

31. Gardens of Eternity which they will enter: beneath them flow (pleasant) rivers: they will have therein all that they wish: thus doth Allah reward the righteous,-

31. Betérnek az Édeni Kertekbe, mik alatt folyók futnak és mindaz van számukra, mire áhítoznak. Ekképpen jutalmazza Allah az őrizkedőket,-

الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

﴿٣٢﴾

32. (Namely) those whose lives the angels take in a state of purity, saying (to them), "Peace be on you; enter ye the Garden, because of (the good) which ye did (in the world)."

32. Kiknek lelkét az Angyalok üdvössé teszik, s mondják: „Béke veletek! Térjetek be a Kertbe azáltal, mit tettetek.”

هُلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

33. Do the (ungodly) wait until the angels come to them, or there comes the Command of thy Lord (for their doom)? So did those who went before them. But Allah wronged them not: nay, they wronged their own souls.

33. Arra várnak-e (a hitetlenek), hogy az Angyalok eljöjjenek hozzájuk, vagy Allah elrendelése bekövetkezzen?" Ekképpen tettek azok, kik előttük voltak. Allah nem vitte őket bűnbe, hanem saját magukat kárhozták el.

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

34. But the evil results of their deeds overtook them, and that very (Wrath) at which they had scoffed hemmed them in.

34. *A rosszak, mit tettek lesújtanak rájuk és körbeöleli őket az, mit megcsúfoltak.*

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ تَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمَنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهُنَّ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ

﴿٣٥﴾
الْمُبِينُ

35. The worshippers of false gods say: "If Allah had so willed, we should not have worshipped aught but Him - neither we nor our fathers,- nor should we have prescribed prohibitions other than His." So did those who went before them. But what is the mission of apostles but to preach the Clear Message¹⁰?

35. *Mondják azok, kik bálványokat állítanak: „Ha Allah akarná, sem mi, sem atyáink nem imádkoznánk Rajta kívül semmihez és Rajta kívül senki más tilalmát nem követnének.” Ekképpen tettek azok, kik előttük voltak. Mi más tartozik a Prófétákra, mint a világos Üzenés¹⁰?*

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الصَّلَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

﴿٣٦﴾
الْمُكَذِّبِينَ

36. For We assuredly sent amongst every People an apostle, (with the Command), "Serve Allah, and eschew Evil": of the People were some whom Allah guided, and some on whom error became inevitably (established). So travel through the earth, and see what was the end of those who denied (the Truth)¹¹.

36. *Minden néphez küldtünk Prófétát, (a parancsolatokkal): „Szolgáljátok Allahot és kerüljétek el a hamis istenségeket!” Köztük, kiket Allah vezetett és köztük, kin beteljesedett a tévelyedés. Járjátok a Földet és lássátok milyen a meghazudtolókra mért végzet¹¹.*

¹⁰ The Pagan Arabs prescribed various arbitrary prohibitions in the matter of meat; see 6:143-145. These, of course, are not recognised by Islam, which also removed some of the restrictions of the Jewish Law; 6:146. The general meaning, however, is far wider. Men erect their own taboos and prohibitions, barriers and restrictions, and ascribe them to Religion. This is wrong, and more consonant with Pagan practice than with Islam.

A pogány Arabok meghatározott húsfélékre különféle tiltásokat vezettek be önkényesen. Lásd 6:143-145. Ezeket az Iszlám nem ismeri el, ahogy a Zsidó Törvények hasonló tiltásairól sem vesz át minden 6:146. Az általános értelmezés ennél szélesebb. Az ember saját hiedelmeit, tabuit, értelmezéseit vallásként vezeti elő. Ez helytelen és inkább a pogány gyakorlatba és nem az Iszlámba illeszkedik.

¹¹ Even though Allah's Signs are everywhere in Nature and in men's own conscience, yet in addition Allah has sent human Messengers to every People to call their attention to the Good and turn them from Evil. So they cannot pretend that Allah has abandoned them or that He does not care what they do. His divine Grace always invites their will to choose the right.

Allah Jelei a természetben bárhol felfedezhetők. Ott vannak a Jelek az emberen belül, a lelkiismeretében is, de ezen felül Prófétákat küldött, hogy hívjanak a Jóra és elfordítsanak a Rossztól. Senki sem játszhatja el ezek után, hogy Allah nem törödött teremtményeivel, nem érdekli, mit tesznek. Isten kegyelméből hív minden időben és helyen a jó irány önkéntes megválasztására.

إِن تَخْرِصُ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَن يُضِلُّ وَمَا لَهُ مِن نَّاصِرٍ ﴿٣٧﴾

37. If thou art anxious for their guidance, yet Allah guideth not such as He leaves to stray, and there is none to help them.

37. *Ha aggódsz azért, milyen irányba mennek, hát Allah nem vezeti azt, ki letér és nincs számukra pártfogó.*

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَن يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

38. They swear their strongest oaths by Allah, that Allah will not raise up those who die: Nay, but it is a promise (binding) on Him in truth: but most among mankind realise it not.

38. *Allahra eskiúsznek, mély fogadkozással, hogy Allah nem támasztja fel azt, ki meghal. Mi több! A Rajta műlő ígéret Igaz, de a legtöbb ember nem tudja!*

لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

39. (They must be raised up), in order that He may manifest to them the truth of that wherein they differ, and that the rejecters of Truth may realise that they had indeed (surrendered to) Falsehood.

39. *(Fel kell támadniuk), hogy kihirdesse nekik azt, miben különböztek, s hogy megtudják azok, kik tagadtak, hogy hazudtak.*

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَن نَّقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

40. For to anything which We have willed, We but say the word, "Be", and it is.

40. *Ha valamit akartunk, Szavunk azt volt, hogy mondta: „Légy!” és Lett.*

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لِنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا جُزُّ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

41. To those who leave their homes in the cause of Allah, after suffering oppression,- We will assuredly give a goodly home in this world; but truly the reward of the Hereafter will be greater. If they only realised (this)!

41. *Kik Allahért menekülték, miután elnyomatásban szenvédtek, ellátjuk őket az Evilág szép lakával, de a Túlvilág viszonza több! Bár tudnák!*

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

42. (They are) those who persevere in patience, and put their trust on their Lord.

42. *(Azok ők), kik állhatatosak voltak és Urukra hagyatkoztak.*

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوهُ أَهْلَ الذِّكْرِ إِن كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

43. And before thee also the apostles We sent were but men, to whom We granted inspiration: if ye realise this not, ask of those who possess the Message¹².
43. Nem küldtünk előtted, csak olyan férfiakat, kiknek sugalltunk. Kérdezzétek az Üzenet vivőit, ha nem tudjátok¹²!

بِالْبَيِّنَاتِ وَالْزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْذِكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نَزَّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَكَبَّرُونَ

﴿٤٤﴾

44. (We sent them) with Clear Signs and Books of dark prophecies; and We have sent down unto thee (also) the Message; that thou mayest explain clearly to men what is sent for them, and that they may give thought.
44. (Elküldtük őket) a bizonyásokkal, Próbákkal. Lebocsátottuk neked az Üzenetet, hogy kinyilvánítsd az embereknek, mi már eljött nekik, hátha tán gondolkodnak.

أَفَمَنِ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ

لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

45. Do then those who devise evil (plots) feel secure that Allah will not cause the earth to swallow them up, or that the Wrath will not seize them from directions they little perceive¹³?
45. Kik rosszra szövetkeztek, biztonságban érzik-e magukat attól, hogy Allah elnyeleti őket a Földdel, vagy lesújt rájuk a szenvédés, ahonnan nem is érzékelik¹³?

أَوْ يَأْخُذُهُمْ فِي تَقْلِيْهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿٤٦﴾

¹² Allah's prophets were always men, not angels; and their distinction was the inspiration they received. If the Pagan Arabs, who were ignorant of religious and other history, wondered how a man from among themselves could receive inspiration and bring a Message from Allah, let them ask the Jews, who had also received Allah's Message earlier through Moses, whether Moses was a man, or an angel, or a god. They would learn that Moses was a man like themselves, but inspired by Allah.

Allah Próbái minden esetben emberek, férfiak voltak, sosem Angyalok. A pogány Arabok, akiknek nem sok vallási kötötésük volt, mert csak babonákban hittek, csodálkoztak, hogy egy ember kapott közülük kinyilatkoztatást és nem Angyal jött el Allah igéjével, megkérdezhetették volna a Zsidókat is, akikhez szintén emberi Próbáta jött el Mózes személyében. Mózes éppoly ember volt, mint bárki más.

¹³ The wicked plot against Prophets of Allah in secret, forgetting that every hidden thought of theirs is known to Allah, and that for every thought and action of theirs they will have to account to Allah. And Allah's punishment can seize them in various ways. Four are enumerated here. 1. They may be swallowed up in the earth like Qarun, whose story is told in 28:76-81. He was swallowed up in the earth while he was arrogantly exulting on the score of his wealth. 2. It may be that, like Haman, the prime minister of Pharaoh, they are plotting against Allah, when they are themselves overwhelmed by some dreadful calamity; 40:36-38, 29:39-40. The case of Pharaoh is also in point. He was drowned while he was arrogantly hoping to frustrate Allah's plans for Israel-, 10:90-92.

A gaztevők összeesküvése Allah előtt nincs titokban, hiszen Ő ismeri a legrejtettebb gondolataikat is. Allah büntetése sokféle lehet. Itt és a következő versekben négyet említ meg. 1. A bűnöst elnyeli a Föld, mint Korahot, akinek történetét a 28:76-81-ben olvashatjuk. Bízott földi vagyonában és hatalmasságában, de elnyelte a Föld. 2. Vagy Hámán, a Fáraó főminisztere, akire csapás sújtott. 40:36-38, 29:39-40. Itt megemlíthetjük a Fáraó esetét is, aki vízbe fulladt. 10:90-92.

46. Or that He may not call them to account in the midst of their goings to and fro,
without a chance of their frustrating Him¹⁴?-

46. *Vagy csapást mér rájuk ingadozásuk miatt és nem tarthatják vissza Őt¹⁴?*

﴿٤٧﴾ أَوْ يَأْخُذُهُمْ عَلَى تَحْوِفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ

47. Or that He may not call them to account by a process of slow wastage - for thy Lord is
indeed full of kindness and mercy¹⁵.

47. *Vagy megfélemlítéssel tör rájuk? Mert bizony, Uratok Irgalmas, Kegyelmes¹⁵.*

﴿٤٨﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَقَيَّأُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِّلَّهِ

وَهُمْ دَاخِرُونَ

48. Do they not look at Allah's creation, (even) among (inanimate) things,- How their
(very) shadows turn round, from the right and the left, prostrating themselves to
Allah, and that in the humblest manner¹⁶?

48. *Nem látják-e mindazt, mit Allah teremtett, miként hajolnak árnyékaik jobbra, balra, leborulva
Allahnak, s ők behódolnak¹⁶?*

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَابِبٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكِبُرُونَ

﴿٤٩﴾

¹⁴ 3. Or the punishment may come to people away from their homes and humble them in their pride. It so happened to Abu Jahl, who came exulting in his pride to the Battle of Badr (A.H. 2). His army was three times the size of the Muslim army from Madinah. But it suffered a crushing defeat, and he himself was ignominiously slain.

3. Vagy az otthonról távol jön el a büntetés és lealacsonyítja azt, ki büszke. Ez történt Abu Dzsahl-el, aki göggel érkezett a Badri ütközetbe (Hidzsra 2.). Serege háromszor akkora volt, mint a Muszlimoké, mégis megalázó vereséget szenvédett, ő maga is elesett.

¹⁵ 4. Or, as often happens, the punishment comes slowly and imperceptibly, the power of the enemies of Allah being wasted gradually, until it is extinguished. This happened to the Makkans during the eight years of the Prophet's exile. The conquest of Makkah was bloodless, because the power of the enemy had gradually vanished. The Prophet was thus able to show the unexampled generosity and clemency which he showed on that occasion, for two of Allah's attributes are expressed in the titles "Full of kindness" (Ra'uf) and "Full of mercy" (Rahim).

4. Vagy, ahogy gyakran történik, fokozatosan jön el a büntetés, Allah ellenségeinek szépen, lassan elfogy erejük. még ki nem merülnek. Ez történt Mekkában a Próbéta elűzése után nyolc évvel. Mekkát vér nélkül foglalták el a Muszlimok, ekkorra már az ellenség ereje elszállt. A Próbéta nagylelkűen megbocsájtott minden Mekkainak, elfeledev a múlt bűneit. Az ő megbocsájtása Allah megbocsájtása és irgalma volt, ami ellenállhatatlanul vonzotta az embereket az Iszlámra.

¹⁶ The "shadow" suggest how all things in this life are mere shadows of the true Reality in heaven, and they should turn and move in accordance with the divine light, as the shadows of trees and buildings move in one direction or another, and lengthen or shorten according to the light from heaven.

Az árnyékok valójában emlékeztetnek arra, hogy minden ezen a világban a Mennyország realitásának leképződése. Úgy mozognak, ahogy az isteni fény világítja a tárgyat. Megjelennek a fák, épületek árnyai, mik egyik irányból a másikba haladnak, rövidülnek, megnyúlnak, az isteni világosság akarata szerint.

49. And to Allah doth obeisance all that is in the heavens and on earth, whether moving (living) creatures or the angels: for none are arrogant (before their Lord).
 49. *Allahnak borul le minden, mi az Egeken és a Földön, (legyenek) akár mozgó lények, Angyalok. Ók nem dölyfösek.*

﴿٥٠﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ *

50. They all revere their Lord, high above them, and they do all that they are commanded. ﴿٥١﴾
 50. *Félnek Uruk-tól maguk felett és azt teszik, mire parancsolva vannak.*

﴿٥١﴾ وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّاهُ فَارْهَبُونِ

51. Allah has said: "Take not (for worship) two gods: for He is just One Allah. then fear Me (and Me alone)¹⁷."
 51. *Allah így szól: „Ne tegyetek meg magatoknak két istent. Mert Ő az Egy isten! Hát Engem féljetek¹⁷!"*

﴿٥٢﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفْعَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ

52. To Him belongs whatever is in the heavens and on earth, and to Him is duty due always: then will ye fear other than Allah.
 52. *Övé mi az Egeken és Földön van. Övé a hitvallás mindenkor. Mástól, mint Allahtól őrizkedtek-e?*

﴿٥٣﴾ وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَكْمُ الصُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجَارُونَ

53. And ye have no good thing but is from Allah. and moreover, when ye are touched by distress, unto Him ye cry with groans;
 53. *Ami kegy ér titeket, az Allahtól való, majd ha balsors ér titeket, Neki nyavalnyogtok.*

﴿٥٤﴾ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الظُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

54. Yet, when He removes the distress from you, behold! some of you turn to other gods to join with their Lord-
 54. *Majd ha leveszi rólatok az ártást, néhányan közületek Uruk-nak állítanak társat,-*

﴿٥٥﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا أَتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

55. (As if) to show their ingratitude for the favours we have bestowed on them! then enjoy (your brief day): but soon will ye know (your folly)!
 55. *Csak hogy mentagadják azt, mit megadtunk nekik! Élvezkedjetek! Majd megtudjátok!*

¹⁷ The ancient Persians believed in two powers in the Universe, one good and the other evil. The Pagan Arabs also had pairs of deities: e.g., Jibr (Sorcery) and Tagat (Evil), referred to in 4:51, or the idols on Safa and Marwa referred to in 2:158: their names were Isaf and Nayla.

Az ókori Perzsák az Univerzum két erejében hittek. A Jó és Rossz erőkben. A Pogány Arabok is párokba állították az istenségeket. Pl. Dzsibr (Varázslat) és Tagat (Rossz), lásd 4:51, vagy Szafa és Marwa bálványai 2:158, melyek nevei Iszaf és Nayla voltak.

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَالَّهُ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

56. And they (even) assign, to things they do not know, a portion out of that which We have bestowed for their sustenance! By Allah, ye shall certainly be called to account for your false inventions¹⁸.

56. Annak adnak részt (áldozatot) abból, mit nekik adtunk gondoskodásunkból, mit nem is ismernek. Allahra! Majd számon lesz kérve tőletek minden, mit kitaláltatok¹⁸.

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

57. And they assign daughters for Allah. - Glory be to Him! - and for themselves (sons,- the issue) they desire¹⁹!

57. Lánygyermeket tudnak be Allahnak. Legyen Dicső! És önmaguknak (fiakat), mire vágynak¹⁹!

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالأنثى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

58. When news is brought to one of them, of (the birth of) a female (child), his face darkens, and he is filled with inward grief!

58. Ha egyikük számára hírét hozzák, hogy leánya (született), arca elfeketedik és bosszús lesz.

يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيْمُسِكُهُ عَلَى هُونِ أَمْ يَدْسُهُ فِي التُّرَابِ أَلَا
سَاءِ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

¹⁸ 6:136-140, 142-144, and 5:103. The Pagans, in assigning and dedicating some of their children, or some of their cattle, or some of the produce of their fields, to their false gods as sharers with the true Supreme God, made themselves doubly ridiculous; - first, because every good thing that they valued was given to them by Allah, and how could they patronizingly assign to Him a share of His own gifts? - and secondly, because they brought in other gods as sharers, who had no existence whatever! Besides, the cattle and produce was given for their physical sustenance and the children for their social and spiritual sustenance, and how can they, poor creatures, give sustenance to Allah?

6:136-140, 142-144 és 5:103. A pogányok gyermekéket, állataikat, terményeiket ajánlották fel hamis istenségeiknek. minden isten kapott részt az áldozatokból, így jutott az Egyetlen Istennel is, akit nevetséges módon, besoroltak a többi istenségeik közé. 1. Hogy áldozhatnak abból részt a többi istennek, amit gondoskodásként Allahtól kaptak? Hogy sorolhatták be Ő többi isteneik közé? 2. Hogy áldozhattak olyanoknak, akik valójában nem is léteztek? A felajánlott jószágok, termények az ő fizikai fenntartásukat, a gyermekek pedig társadalmi, spirituális fennmaradásukat, továbbléseküket szolgálták, akkor milyen fenntartást akartak ő szavatolni Allahnak?

¹⁹ Some of the Pagan Arabs called angels the daughters of Allah. In their own life they hated to have daughters, as explained in the next two verses. They practised female infanticide. In their state of perpetual war sons were a source of strength to them; daughters only made them subject to humiliating raids!

Néhány pogány Arab az Angyalokat Allah lányainak tartotta. Saját életükben semmibe vették a lánygyermeket, ez a következő két versben kap hangot. Lánygyermeket gyakran megölték. Az örökösháborúskodás miatt fiúkra volt szükségük, akikben az erő és hatalom forrását látták. A lányok megalázó bánásmódnak voltak kitéve.

59. With shame does he hide himself from his people, because of the bad news he has had! Shall he retain it on (sufferance and) contempt, or bury it in the dust? Ah! what an evil (choice) they decide on²⁰?

59. *Elbujdokol szégyenében a néptől amiatt, minek hírét vette. Megtartsa-e (eltűrve) a megvetést, vagy földbe temesse? Micsoda gyalázat, ahogy ítélnék²⁰!*

لِّلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَهُوَ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

60. To those who believe not in the Hereafter, applies the similitude of evil: to Allah applies the highest similitude: for He is the Exalted in Power, full of Wisdom²¹.

60. *Azoknak, ki nem hisznek a Túlvilágban, gázságuk hasonló. Allahé a legmagasztosabb példa, Ő a Nagyszerű, a Bölc²¹!*

وَلَوْ يُوَاحِدُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَآبَةٍ وَلَكِنْ يُوَحِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّىٰ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

61. If Allah were to punish men for their wrong-doing, He would not leave, on the (earth), a single living creature: but He gives them respite for a stated Term: When their Term expires, they would not be able to delay (the punishment) for a single hour, just as they would not be able to anticipate it (for a single hour)²².

²⁰ "It", in this and the following clause, refers grammatically to the "news" (ma bushshira bihi). In meaning it refers to the "female child" - by the figure of speech known as metonymy.

81:8-9. The practice of female infanticide is condemned in scathing terms. Female children used to be buried alive by the Pagan Arabs

Az Arab szöveg jobban kifejezi a lányok megalázását, mert a „hírét vette” (bussira bihi) hímnemben áll, azaz nem is hajlandó olyan hírt fogadni, ami női nemet jelez előre. Itt fogalomcserevel, metonímiával találkozunk, ami szándékos.

81:8-9. A leánygyermek megölését éles kritika alá veti. A pogány Arabok a lánygyermekeket élve elásták.

²¹ The word mathal ordinarily denotes a similitude, but in the context of the present verse, especially with reference to Allah, it signifies His sublime attributes rather than a similitude. 30:27.

A Mathal szó összehasonlítást fejez ki, az előző versre utal. Aki nem hisz a Túlvilágban, olyan gaztevő, mint aki elköveti a gyermekgyilkosságot. Ennek az a logikája, hogy Túlvilági hit nélkül nincs hit az elszámolásban sem. Ha pedig valaki nem tartja számon az elszámolást, minden gázságra képes. Allah idézésével az Ő tulajdonságait idézi meg. 30:27.

²² Allah's decree works without fail. If He were to punish for every wrong or shortcoming, not a single living creature on earth would escape punishment. But in His infinite mercy and forgiveness, He gives respite: He provides time for repentance. If the repentance is forthcoming. Allah's Mercy is forthcoming without fail, if not, the punishment comes inevitably on the expiry of the Term. The sinner cannot anticipate it by an insolent challenge, nor can he delay it when the time arrives. Let him not think that the respite given him may mean that he can do what he likes, and that he can escape scot-free from the consequences.

Allah döntései hibátlanul működnek. Ha mindenkit és minden azonnal büntetne a legapróbb visszásságért, nem maradna élőlény a földön, de az Ő végelem kegyelme által, haladékot, időt ad a megbánásra. Ha a megbánás bekövetkezik, Allah kegyelme is bizton eljön. Ha nincs megbánás a megadott időn belül, beteljesül a büntetés. A bűnös nem előzheti meg azt egy trükkkel, nem is késleltetheti. A haladék nem arra van, hogy az alatt bárki, bármit megtehet, vagy épen és sértetlenül megmenekülhet a következményektől.

61. Ha Allah (azonnal) büntetné az embereket bűneik miatt, nem hagyna meg egy élőlényt sem. Hanem Ő egy ideig haladékot ad. Ha letelik idejük, nem késlekedhetnek, és nem súrgethetik egy órát sem²².

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ الْسِّنَّتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ
النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفَرَّطُونَ ﴿٦٢﴾

62. They attribute to Allah what they hate (for themselves), and their tongues assert the falsehood that all good things are for themselves: without doubt for them is the Fire, and they will be the first to be hastened on into it²³!

62. Azt tudják be Allahnak, mit gyűlölnek. Nyelveikkal hazugságot adnak elő, miáltal nekik járnak a jóm. Nincs kétely afelől, hogy Pokol jár nekik, miből bőven kijut²³.

تَالَّهُ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَّةٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَرَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

63. By Allah, We (also) sent (Our apostles) to Peoples before thee; but Satan made, (to the wicked), their own acts seem alluring: He is also their patron today, but they shall have a most grievous penalty²⁴.

63. Allahra! Elküldtük (Prófétáinkat) a népekhöz előttek. Feldíszítette (a gaztevőknek) a Sátán tetteiket. Ma Ő a pártfogójuk és övék a fájdalmas szenvédés²⁴.

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْنَا الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

﴿٦٤﴾

²³ The philosophy of Pleasure (Hedonism) assumes that worldly enjoyment is good in itself and that there is nothing beyond. But it can be shown, even on its own ground, that every act has its inevitable consequences. No Good can spring out of Evil. For falsehood and wrong the agony of the Fire is waiting, and the boastful votaries of Falsehood will be the first to fall into it.

Az Élvezet filozófiája (Hedonizmus) a földi élet örömeit tartja szem előtt, amin túl nem létezik semmi. Azonban minden cselekedetnek van következménye. A Rosszból nem nőhet ki Jó. A romlottság és bűn a Pokol tüzét táplálja, ami várja nagyképű, fellengzős követőit.

²⁴ In all ages and among all Peoples Allah sent His Messengers to teach the Truth and point the way to righteousness. But the allurements of Evil seemed always attractive, and many men preferred their own ways and the ways of their ancestors to the more difficult path of rectitude. This happened again in the time of Al-Mustafa, and will always happen as long as men succumb to Evil.

Allah minden korban elküldte az emberekhez az Ő Próbétáit, hogy azok az Igazságra tanítsanak és elvezessenek az egyenességre. A gonosz csábítása, azonban sokakat elvonzott, akik ezek után saját útjukat járták, vagy visszatértek őseik hagyományaihoz. Ez ismétlődik a történelemben, amit látunk Mohammeddel kapcsolatban és ez történik ma is.

64. And We sent down the Book to thee for the express purpose, that thou shouldst make clear to them those things in which they differ, and that it should be a guide and a mercy to those who believe²⁵.

64. Azért bocsátottuk le neked a Könyvet, hogy kinyilvánítsd nekik azt, miben különböznek.
(Legyen az) Útmutatás és kegyelem a hívők népének²⁵.

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ

﴿٦٥﴾ يَسْمَعُونَ

65. And Allah sends down rain from the skies, and gives therewith life to the earth after its death: verily in this is a Sign for those who listen²⁶.

65. Allah lebocsát az Égből vizet és életre kelti általa a Földet, annak halála után. Mert bizony, ebben van a Jel a hallóknak²⁶.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً تُسْقِيْكُمْ مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَّا خَالِصًا

﴿٦٦﴾ سَأَيْغَا لِلشَّارِبِينَ

66. And verily in cattle (too) will ye find an instructive sign. From what is within their bodies between excretions and blood, We produce, for your drink, milk, pure and agreeable to those who drink it²⁷.

²⁵ But the path of duty before Allah's Messenger is clear. He is sent with the Revelation (the Quran) for three express purposes; 1. that he should bring about unity among the jarring sects, for the Gospel of Unity, while preaching the One True God, leads also to the unity of mankind; 2. that the revelation should be a guide to right conduct; and 3. that it should show the path of repentance and Salvation, and thus be the highest mercy to erring sinners.

Allah Próbátája előtt a feladat egyértelmű. Küldetésének, amit a kinyilatkoztatások és a Korán támogatnak, három célt kell teljesíteni: 1. Egységet kell teremteni a viszánykodó szekták között. Az egység magában foglalja az „Evangélium egységét”, ami az Egyetlen Istenről prédikál és az emberek Egységét tüzi ki célul. 2. A kinyilatkoztatások az emberek magatartását a Jó irányába kell, hogy tereljék. 3. Nyisson utat a megbánásnak és ezzel az üdvözülésnek.

²⁶ When the earth with all its vegetation is wellnigh dead, parched and shriveled up, a vivifying shower of rain from above gives it new life. This natural phenomenon is a sign of Allah's infinite power, especially of His power to resurrect the dead, and thereafter muster them for judgment.

Amikor a Föld kiszárad, eltúnik róla a vegetáció, az élet minden nyoma elvész. Egy föntről jövő Égi áldás, könnyű eső, életet ad, kizöldülnek a növények. Allah a minden napokban ilyen példákkal láttatja a Feltámadás tényét, amit nekünk, halandóknak értenünk kell. A Feltámadás pedig együtt jár az elszámolással.

²⁷ The spiritual sustenance which Allah gives is typified by the wonderful ways of sustenance in the physical world, which figure forth Allah's providence and loving care for His creation. And the wonderful transformations in the physical world, which all tend to the benefit of man, are also Signs of His supreme wisdom. In the previous verse rain was mentioned, which gives new life to dead nature. In this and the following two verses our attention is drawn to milk, the products of the date and the vine, and honey.

Allah gondoskodásának látjuk fizikai és spirituális jeleit, ami mutatja az Ő teremtményei iránt tanúsított szeretetét. Érzékeljük a fizikai világban lezajlódó átalakulásokat, melyek az ember javát szolgálják. Ezek egyben

66. Mert bizony a jóságban számotokra tanulság van. Bensőjükben a vérből kiválasztott tejből itatunk étkezetet, mi tiszta és ízletes az azt ivóknak²⁷.

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَخْذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
﴿٦٧﴾ يَعْقِلُونَ

67. And from the fruit of the date-palm and the vine, ye get out wholesome drink and food: behold, in this also is a sign for those who are wise²⁸.

67. A datolyapálma, szőlő gyümölcseiből mámorító italt és étket készíttek. Ebben van a Jel azoknak, kik felfogják²⁸.

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ

﴿٦٨﴾

68. And thy Lord taught the Bee to build its cells in hills, on trees, and in (men's) habitations²⁹;

68. Urad a méhnek sugallatot küldött. Készíts magadnak otthont a hegyekben, fákon, s ahova (az emberek) betelepednek²⁹.

az Ő hatalmas bölcsességének Jelei. Az előző versben az eső életet adott a halott Földnek. Ebben, és a következő versekben figyelmünk a tej, datolya, szőlő és méz felé irányul.

²⁸ There are wholesome drinks and foods that can be got out of the date-palm and the vine: e.g., nonalcoholic drinks from the date and the grape, vinegar, date-sugar, grape-sugar, and dates and grapes themselves for eating. If sakar is taken in the sense of fermented wine, it would refer to the time before intoxicants were prohibited, for this is a Makkan Surah and the prohibition came in Madinah. In such a case it would imply a subtle disapproval of the use of intoxicants and mark the first of a series of steps that in time culminated in total prohibition.

Tápláló étkek és italok nyerhetők ki datolyából és szőlőből. Pl. Alkoholmentes ivólevek, ecetek, édesítők, cukrok, valamint a datolya és szőlő egyszerű éttekként is szolgál. „Szakar” jelentése mámorító, azaz alkoholos, erjesztett. Ne feledjük, hogy ez a Szúra Mekkában nyilatkoztatott ki az alkohol, ill. a mámort okozó, fermentált termékek tilalma előtt, ami végleges tilalmi formáját Medinában érte el. A mámorító szó szerepettelésével egy hajszálnyi nemtetszés hangzik ki, ami az első lépés a több fokozatban kinyilatkoztatott, teljes alkoholtilalomig.

²⁹ Auha: wahyan ordinarily means inspiration, the Message put into the mind or heart by Allah. Here the Bee's instinct is referred to Allah's teaching, which it undoubtedly is. In 99:5, it is applied to the earth; we shall discuss the precise meaning when we come to that passage. The honey-comb, itself, with its hexagonal cells, geometrically perfect, is a wonderful structure, and is well called buyut, homes. And the way the bee finds out inaccessible places, in the hills, in the trees, and even among the habitations of men, is one of the marvels of Allah's working in His Creation.

Auha, wahyan. Sugallat, amit Allah ültet a szívbe, vagy értelemben. A méh esetében az ösztön érintett Allah sugallatában, ami kétségtelenül tanulság. A 99:5-ben ugyanilyen formán jön elő a föld esete, amit akkor fogunk tárgyalni. A méhsejt, a maga hatszögletű geometriai megvalósulásában csodálatos struktúra, ami itt „buyut”, otthonok elnevezést nyer. Az is csoda, ahogy ugyanerre a sugallatra alapozva a méhek a hegyek és fák elérhetetlen helyein, valamint emberi települések közelében felépítik otthonaikat.

ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ النَّمَرَاتِ فَاسْلَكِي سُبْلَ رَبِّكِ ذُلْلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ
 الْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لِقَوْمٍ يَتَقَرَّوْنَ ﴿٦٩﴾

69. Then to eat of all the produce (of the earth), and find with skill the spacious paths of its Lord: there issues from within their bodies a drink of varying colours, wherein is healing for men: verily in this is a Sign for those who give thought³⁰.
69. Egyél minden gyümölcsből és lelj rá Urad csalhatatlan útjaira. A bensőjükből különféle színű italt választanak ki, mi gyógyulást hoz az embereknek. Ebben van a Jel azoknak, kik gondolkodnak³⁰.

وَاللهُ خَلَقْكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا
 إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

70. It is Allah who creates you and takes your souls at death; and of you there are some who are sent back to a feeble age, so that they know nothing after having known (much): for Allah is All-Knowing, All-Powerful³¹.
70. Allah az, Ki megteremt titeket, majd magához veszi lelkeiteket. Köztetek, kit elaggott korig tartanak vissza, míg tudása után nem tud semmit. Mert bizony, Allah a Mindentudó, a mindenre Képes³¹.

³⁰ The bee assimilates the juice of various kinds of flowers and fruit, and forms within its body the honey which it stores in its cells of wax. The different kinds of food from which it makes its honey give different colours to the honey, e.g., it is darkbrown, light-brown, yellow, white, and so on. The taste and flavour also varies, as in the case of heather honey, the honey formed from scented flowers, and so on. As food it is sweet and wholesome, and it is used in medicine. Note that while the instinctive individual acts are described in the singular number, the produce of "their bodies" is described in the plural, as the result of their collective effort. Zululan: two meanings are possible; - ways easy and spacious, referring to the unerring way in which bees find their way from long distances to their combs; and - the idea of humility and obedience in them. From both we can derive a metaphorical and spiritual meaning.

A méh a virágok és gyümölcsök által felkínált leveket, nektárokat asszimilálja testében, melyből kiválasztja a mézet, amit viaszsejtekben tárol. A különböző virágok, gyümölcsök eltérő színű és aromású mézet eredményeznek. A szín a sötétbarnától az aranysárgán keresztül, a fehérig változhat. Édes, teljes tápértékű, rengeteg gyógyhatású anyagot tartalmaz, ezért az orvostudomány, gyógyászat mindig alkalmazta. Az arab szövegben szembetűnő, hogy a nektár begyűjtésével kapcsolatos felszólítás egyes szám, a méz kiválasztása már többes számban hangzik el, mint kollektív esemény.
 Zuluan: Két jelentés lehetséges, melyek egymást erősítik. 1. Csalhatatlan, mivel a méhek ösztöne csalhatatlanul megtalálja az utat a nektárhoz. 2. Alázatos, mert Allah sugallatának engedve működik ösztöne.

³¹ Besides the mystery and beauty of the many processes going on in the working of Allah's Creation, there is the wonderful life of man himself on this earth; - how he is created as a child; - how he grows in intelligence and knowledge; and - how his soul is taken back and his body suffers dissolution. - In some cases he lives so long that he falls into a feeble old age like a second childhood; he forgets what he learnt and seems almost to go back in Time.

Az Allah Teremtésében felfedezhető milliónyi csoda után jöjjön az ember, akinek élete maga is csoda. 1. Ahogy gyermekként teremtve van. 2. Ahogy növekszik, fejlődik testben, értelemben. 3. Ahogy lelkét visszaadja, teste pedig oszlásnak indul. 4. Ahogy sokszor agg öregkort megél, esetlenné, kiszolgáltatottá válik, elfelejti mindenzt, ami tudott, visszamegy az időben.

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرِزْقِهِمْ عَلَى مَا
مَلَكُتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

71. Allah has bestowed His gifts of sustenance more freely on some of you than on others: those more favoured are not going to throw back their gifts to those whom their right hands possess, so as to be equal in that respect. Will they then deny the favours of Allah³².

71. Allah némelyeteknek több gondoskodást juttatott, mint másikatoknak. Azok, kik több kiváltságban részesültek, nem hajlandóak átadni gondoskodásukból azoknak, kiket jobbjuk bír, hogy egyenlők legyenek ebben. Allah kegyét tagadjátok-e meg³²?

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَرْوَاجُكُمْ وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزْقَكُمْ مِّنَ
الطَّيَّبَاتِ أَفِإِلْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

72. And Allah has made for you mates (and companions) of your own nature, and made for you, out of them, sons and daughters and grandchildren, and provided for you sustenance of the best: will they then believe in vain things, and be ungrateful for Allah's favours³³?

72. Allah megtette nektek saját magatkból hitveseteket, megtette hitveseitekből a gyermeket, unokákat. Gondoskodásban részesít titeket mindenből, mi üdvös. A valótlanban hisznek-e és Allah kegyét megtagadják³³?

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا
يَسْتَطِيغُونَ ﴿٧٣﴾

³² Even in the little differences in gifts, which men enjoy from Allah, men with superior gifts are not going to abandon them so as to be equal with men of inferior gifts, whom, perhaps, they hold in subjection. They will never deny their own superiority.

Az ember az Allahtól kapott gondoskodással visszaél. Megtartja, nem osztja el, nem ad azoknak, akik függőségi viszonyban állnak vele, sőt igyekszik fenntartani, növelni a függőséget azzal, hogy visszatartja tőlük azt, amit Allah próbatétele gyanánt neki adott.

³³ Self, or Personality, or Soul, all imply a bundle of attributes, capacities, predilections, and dispositions, which we may sum up in the word Nafs, or nature. Woman was made to be; - a mate or companion for man; - except for sex, of the same nature as man, and therefore, with the same moral and religious rights and duties; and - she is not to be considered a source of all evil or sin, as the Christian monks characterized her but rather as a blessing, one of the favours (Ni'mah) of Allah.

Az önmagatkból való teremtés jelzi a két lélek azonosságát, ami mindenkor esetében hasonló jellemet, hajlamot, készséget, stb. takar. Az Arab egy szóval írja le: Nafsz. 1. A nő, férfi elválaszthatatlan társa. 2. A nemiség kivételével mindenben egyformák, ezért nem tehető köztük különbség morális, vallási, vagy hozzáállásbeli készségek, alapján. Jogaik és kötelességeik ugyanazok. 3. A nő, máselfogásokkal ellentében nem minden bűn forrása! Inkább Allahtól jövő kegy (Ni'ama), áldás.

73. And worship others than Allah,- such as have no power of providing them, for sustenance, with anything in heavens or earth, and cannot possibly have such power³⁴?

73. *Allahhoz kívülihez imádkoznak, mi nem juttat nekik semmiféle gondoskodást az Egekből, a Földről és erre nem is képes*³⁴!

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾

74. Invent not similitudes for Allah. for Allah knoweth, and ye know not³⁵.

74. *Ne találjatok ki Allahnak hasonmásokat! Mert bizony, Allah tudja, és ti nem tudjátok*³⁵.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَا هُنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًا وَجَهْرًا هُنْ يَسْتَوْنَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِلَّا أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Allah sets forth the Parable (of two men: one) a slave under the dominion of another; He has no power of any sort; and (the other) a man on whom We have bestowed goodly favours from Ourselves, and he spends thereof (freely), privately and publicly: are the two equal? (By no means;) praise be to Allah. But most of them understand not.

75. *Allah példát vet: Egy szolga, ki a másik (ember) tulajdona, s ki nem képes semmirre. A másik, kit mi a Tölünk jövő szép gondviselésben részesítettünk, miből ő áldoz titkon és nyíltan. Egyformák-e? Legyen Dicső Allah! Mi több! Legtöbbjük nem tud.*

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكُمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كُلُّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَما يُوجِّهُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هُنْ يَسْتَوْنِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

³⁴ "Sustenance" (rizq) in all this passage (16:65-74), as elsewhere, implies all that exist for man's life and growth, physical, mental, moral, and spiritual. - Milk, fruit, and honey are examples of physical gifts, with a metaphorical reference to mental and moral health; - family life is an example of moral and social and (ultimately) spiritual opportunities in the life of man; and - in 16:65 is an example of rain in the physical world as a type of Allah's revelation in the spiritual world.

Gondoskodásról (Rizq) szóltak az elősző sorok (16:65-74), ami az ember életében bárhol jelen van. Ez a gondoskodás nem csak a fizikai fennmaradását, hanem mentális, morális és spirituális fejlődését is biztosítják. 1. Tej, gyümölcsök, méz, a fizikai ajándékok, melyek metaforikus megjelenítői a test mentális, egészséges úton történő, stb. fenntartásának. 2. A családi élet a morális és társadalmi példa, ami az egyén spirituális fejlődését szolgálja. 3. A 16:65-be az életet adó esővel találkozunk, ami a fizikai világból vett példával Allah spirituális világának újjászületését jeleníti meg.

³⁵ 16:60 above. One instance of false similitudes is where Pagans say their gods are mere types of symbols, or where men pray to men as Intercessors.

16:60 feljebb. A hamis hasonmásokra példa a pogány Arabok szokása. Isteneiket csupán szimbólumoknak tekintették, amikhez erre kijelölt emberek, közvetítők, közbenjárók segítettek kívánságokat eljuttatni.

76. Allah sets forth (another) Parable of two men: one of them dumb, with no power of any sort; a wearisome burden is he to his master; whichever way he directs him, he brings no good: is such a man equal with one who commands Justice, and is on a Straight Way?

76. Allah (egy másik) példát vet két emberről: Egyikeük néma, nem képes semmire, teher gazdáján, ki akármerre irányítja, nem hoz semmi jót. Egyenlő-e ő azzal, ki elrendeli az Igazságot és az Egyenes Ösvényen halad?

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلْمَحُ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾

77. To Allah belongeth the Mystery of the heavens and the earth. And the Decision of the Hour (of Judgment) is as the twinkling of an eye, or even quicker: for Allah hath power over all things³⁶.

77. Allahé az Egék és a Föld Láthatatlan titka. Az Óra bekövetkezésének elrendelése (nem tart tovább), mint egy szempillantás, vagy annyi se. Mert bizony, Allah mindenre Képes³⁶.

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

78. It is He Who brought you forth from the wombs of your mothers when ye knew nothing; and He gave you hearing and sight and intelligence and affections: that ye may give thanks (to Allah³⁷).

78. Allah hozott elő titeket anyáitok hasából, mikor nem tudtak semmit. Megtette nektek a hallást, látást és szíveket, hátha tán hálát adtak³⁷.

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

³⁶ Lures of this world and its fleeting pleasures often make man forget that the life hereafter is an imminent reality. Many of those who claim to believe in the life to come act and behave as if it belonged to a distant future, and had no relevance to their present activities and mode of living. The Quran repeatedly reminds man that the Hour of Reckoning is not a distant possibility, but very close to man, and could come to pass any moment.

Az Evilág csalogatása és letűnő élvezetei elfelejtetik az emberrel, hogy van egy másik élet a halál után, ami küszöbön álló valóság. Sokan távoli jövőnek tartják a Túlvilág bekövetkezését és ennek megfelelően élnek. A Korán többször emlékezteti az embert, hogy az Óra és az Elszámolás nem távoli esemény, hanem nagyon is közeli, bármikor elkövetkezhet.

³⁷ Literally, 'hearts,' which are considered the centres of the affections, and in Arabic idiom, of intelligence also. In Arabic there are two words for heart. 1. Qalb, what is the anatomical heart, 2. Fuad, plural Af'ida which is the center of feelings and emotions. He we see the latter one.

Arabban a szív fogalma összekapcsolja az érzelmeket az értelemmel. Az Arab nyelvben két szót használnak szívre. 1. Qalb, az anatómiai értelemben vett szív. 2. Fuad, többes szám Af'ida, ami az érzelmek, érzések központja. Itt az utóbbival találkozunk.

79. Do they not look at the birds, held poised in the midst of (the air and) the sky?
Nothing holds them up but (the power of) Allah. Verily in this are signs for those who believe³⁸.

79. Nem látják-e a madarakat, mik a légben lebegnek az Égen? Nem tartja azokat semmi Allah (hatalmán) kívül. Mert bizony, ebben vannak az Áyák a hívők népének³⁸.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخْفُونَهَا يَوْمَ طَعْنَكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ ﴿٨٠﴾

80. It is Allah Who made your habitations homes of rest and quiet for you; and made for you, out of the skins of animals, (tents for) dwellings, which ye find so light (and handy) when ye travel and when ye stop (in your travels); and out of their wool, and their soft fibres (between wool and hair), and their hair, rich stuff and articles of convenience (to serve you) for a time³⁹.

80. Allah megtette számotokra lakotokat nyugvóhelyüöl. Megtette nektek jószágok bőréből az otthonokat, mik könnyedséget nyújtanak a napon, mikor útra keltek, majd a nap, mikor megtelepedtek. Gyapjukból, prémjükből, szőrükből lesznek kényelmet (szolgáló) bútoraitok egy időre³⁹.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُم سَرَابِيلَ تَقِيمُكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيمُ بَاسِكُمْ كَذَلِكَ يُتْمِ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

81. It is Allah Who made out of the things He created, some things to give you shade; of the hills He made some for your shelter; He made you garments to protect you from heat, and coats of mail to protect you from your (mutual) violence. Thus does He complete His favours on you, that ye may bow to His Will (in Islam)⁴⁰.

³⁸ All the wonderful things in creation are due to the artistry, power, and wisdom of Allah. Such is the flight of birds in mid-air. So also are the inventions and discoveries, due to man's intelligence, in the next verse; for man's intelligence is a gift direct from Allah.

A madarak szárnyalása elgondolkodtatό. Az elgondolkodtatás pedig az intelligenciával emberi felfedezéseket szül. De a felfedezés nem válhat önhatalmúvá, hiszen sohasem felejthető a tény: Allah csodáján alapszik maga a felfedezés és az emberi intelligencia is.

³⁹ Man's social, intellectual, and spiritual gifts make, of his permanent dwellings, homes of rest and quiet, of refinement and the purer affections, which are the types, in this earthly life, of the highest spiritual Good, the love of Allah. The pure Home thus becomes the type of the highest spiritual Destiny of man.

Az ember intelligenciája, a neki juttatott gondoskodásból előállítja azokat a javakat, ami a földi életet elviselhetővé, kényelmessé teszi. Mindez azonban nem szabad, hogy elfeledtesse velünk a magasabb rendű spirituális Jót, ami Allah szeretete, gondoskodása. Az igazi tiszta Otthon ott van, ahol Sorsunk beteljesedik.

⁴⁰ All these blessings, which have both a physical and (by promoting the good of man) a spiritual purpose, should teach us to rally to Allah and tune our will with His Universal Will, which is another name for Islam.

Bármilyen, ami minket védi, takar, rejteket ad, testet fed, a fizikai funkció mellett spirituális jelentéssel is bír. Aki tud olvasni ezekből a Jelekből, Allah Univerzális Akaratára bízza magát, és minden cselekedetét ahhoz hangolja. Ez az Iszlám.

81. Allah az, Ki megtette abból, mit teremtett, az árnyas zugot. Kijelölt nektek néhány Hegyet búvóhelyül. Adott nektek öltözéket, mi a melegtől óv és öltözéket, mi véd a bántalmaktól. Ekképpen teljesíti be Allah az Ő kegyét rajtak, hátha tán behódoltok (Muszlimok lesztek) ⁴⁰.

فَإِنْ تَوَلُّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٨٢﴾

82. But if they turn away, thy duty is only to preach the clear Message.

82. Ha elfordulnak, a te kötelességed (ó Mohammed), csupán a világos Üzenés.

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنَكِّرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

83. They recognise the favours of Allah, then they deny them; and most of them are (creatures) ungrateful⁴¹.

83. Felismerik Allah kegyét, majd megtagadják azt és legtöbbjük hitetlen⁴¹.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾

84. One Day We shall raise from all Peoples a Witness: then will no excuse be accepted from Unbelievers, nor will they receive any favours⁴².

84. A Napon feltámasztunk minden népből egy tanút. Majd akkor nem fogadják el kifogását azoknak, kik tagadtak és szívességen sem részesülhetnek⁴².

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ قَلَّا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنَظَّرُونَ ﴿٨٥﴾

85. When the wrong-doers (actually) see the Penalty, then will it in no way be mitigated, nor will they then receive respite.

85. Mikor meglátják a bűnbe esettek a szenvedést, hát azt nem enyhítik róluk és nem kapnak haladékot.

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هُوَلَاءُ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوْ مِنْ دُونِنَا

فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنْ كُمْ لَكَانِبُونَ ﴿٨٦﴾

⁴¹ All mankind recognised the value of the blessings they enjoy, but in forgetting or disobeying their Author, the wicked show gross ingratitude; for in practice they deny their obligation to Him for those blessings.

Minden ember felismeri annak az áldásnak a jelentőségét, amit éppen élvez, de megfeledkezik hallgatni annak szavára, aki az áldást nyújtotta. A bűnösök még szembe is fordulnak Vele.

⁴² To each People is sent Allah's Messenger or Teacher, to point out the right way. There may be one, or there may be many. Such a Messenger (Rasul) will be a witness that Allah's Truth was preached to all peoples in express terms, in addition to the Signs of Allah everywhere in nature. There will then be no room for excuses of any kind.

Minden néphez eljöttek már Allah Próbátai, van, ahova többször is. Feladatuk a helyes út kijelölése volt. Ezek a Próbáták, mind Allah igazságának Tanúi, aikik ezt hirdették és Allah Áyáit mutatták be az embereknek. A Feltámadás Napján nem emelhető kifogás senki részéről, hogy nem volt része az Igazság megismerésében.

86. When those who gave partners to Allah will see their "partners", they will say: "Our Lord! these are our 'partners,' those whom we used to invoke besides Thee." But they will throw back their word at them (and say): "Indeed ye are liars⁴³!"

86. *Mikor a bálványimádók meglátják „társaikat”, mondják: „Urunk! Ezek társaink (bálványaink), kikhez Rajtad kívül fohászkodtunk.” Majd szavaikat rájuk vetik: „Ti hazugok vagytok⁴³!”*

وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

87. That Day shall they (openly) show (their) submission to Allah, and all their inventions shall leave them in the lurch⁴⁴.

87. *A Napon alávetik magukat Allahnak. Tévelgyésbe viszi őket mindaz, mit kitaláltak⁴⁴.*

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ

﴿٨٨﴾

88. Those who reject Allah and hinder (men) from the Path of Allah - for them will We add Penalty to Penalty; for that they used to spread mischief.

88. *Akik tagadnak és akadályoznak Allah útján, a szenvedéseiken felül gyarapítjuk szenvedéseiket, miáltal megrontottak.*

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هُؤُلَاءِ وَنَرَأْنَا

عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

89. One day We shall raise from all Peoples a witness against them, from amongst themselves: and We shall bring thee as a witness against these (thy people): and We have sent down to thee the Book explaining all things, a Guide, a Mercy, and Glad Tidings to Muslims⁴⁵.

⁴³ The worshippers of false gods will try to shift the responsibility from their own shoulders to that of the false gods.

A hamis istenségekhez imádkozók saját felelősségüket próbálják majd a bálványokra hárítani.

⁴⁴ In so far as the false gods were real things, such as deified men or forces of nature, they will openly disclaim them and then (as always) show their submission to Allah. In so far as the false gods were the invention of the fancy of the idolaters, they will leave their worshippers in the lurch, for they will be shown as non-existent.

A hamis istenségek, istenként számon tartott emberek, bálványok, istenített természeti erők, elállnak majd a Végílet Napján azoktól, kik a földi életben öket szolgálták és mind Allahnak vetik alá magukat. Kimutatják azt, hogy minden, ami nem Allah, az emberi kitaláció, ők maguk is azok. Imádóikat tévelgyésben hagyják, mert számukra meg szúnnek létezni.

⁴⁵ To the thought expressed in 16:84 above, is added another detail here. Not only will there be witnesses from Peoples, but the witnesses will be men from amongst the Peoples themselves, men of their own kith and kin, who understood them and explained Allah's Message in their own language. The Prophet Muhammad will be witness against all those who rejected the Message he brought. For those who believe in him of (all races and peoples), the Book which he brought will be an explanation, a guide, a mercy and a Gospel.

89. A Napon minden népből feltámasztunk maguk közül egy Tanút ellenük. És Mi Téged hozunk el Tanúnak ezek ellen. Lebocsátottuk neked a Könyvet, megnyilvánítva minden dolgot, Útmutatásként, Kegyelemként és Örömhírként a Muszlimoknak⁴⁵.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعْظُمُ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

90. Allah commands justice, the doing of good, and liberality to kith and kin, and He forbids all shameful deeds, and injustice and rebellion: He instructs you, that ye may receive admonition.

90. Allah elrendeli az Igazságosságot, Jóraavalóságot és a hozzáartozók felé mutatott bőkezűséget. Véget vet a ledérségnek, igazságtalanságnak és kapzsiságnak. Int titeket, hátha magatokba szálltok.

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ
كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾

91. Fulfil the Covenant of Allah when ye have entered into it, and break not your oaths after ye have confirmed them; indeed ye have made Allah your surety; for Allah knoweth all that ye do⁴⁶.

91. Tartsátok meg Allah Szövetségét, ha egyezségre léptetek és ne szegjétek meg fogadalmatokat, miután felesküdtetek, mert Allahot tették meg Kezessé felettesetek. Mert bizony, Allah tudja, mit tesztek⁴⁶.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَضَتْ غَرْلَهَا مِنْ بَعْدِ قَوْةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾

A 16:84-ben kifejtett gondolathoz itt egy további adalék járul. Nem csak Tanúk emelkednek a népek fölé ellenük, hanem ezek a Tanúk saját népeikból, nemzeteikból közeli hozzáartozóikból lesznek, akiket jól értettek, amikor Allah Üzenetét saját nyelvükön továbbították. Mohammed Próféta (béke reá) tanú lesz azokkal szemben, akik elutasították őt és az Üzenetet, amit hozott. Azoknak kik hittek benne, etnikumtól, hovatartozástól függetlenül, a Könyv szolgál Útmutatásként, irányként és megbocsájtásként.

⁴⁶ The immediate reference may or may not be to the oath of fidelity to the Prophet taken at 'Aqaba fourteen months before the Hijrah and repeated a little later: see 5:7. But the general meaning is much wider. And this may be viewed in two aspects; - Every oath taken, or covenant made, is a Covenant before Allah, and should be faithfully observed. In this it approaches in meaning to 5:1. - In particular, every Muslim makes, by the profession, of his Faith, a Covenant with Allah, and he confirms that Covenant every time he repeats that profession.

Közvetlen eseményként itt az Aqabai Szövetségre találunk utalást, amit a Próféta a Hidzsra előtt tizennégy hónappal kötött, majd kevéssel ezután még egyszer megerősítette. Lásd 5:7. Az általános jelentés átfogóbb, ami két aspektust vet fel. 1. Bármely Szövetség, Egyezség megkötése Allah előtt történik, és hüen be kell tartani azokat. Ebben az értelemben találjuk az 5:1-ben is. 2. A Muszlim, aki hitét gyakorolja, szövetségen áll Allahhal, amit minden pillanatban erősít, ha nem tér le útjáról.

92. And be not like a woman who breaks into untwisted strands the yarn which she has spun, after it has become strong. Nor take your oaths to practise deception between yourselves, lest one party should be more numerous than another: for Allah will test you by this; and on the Day of Judgment He will certainly make clear to you (the truth of) that wherein ye disagree⁴⁷.

92. *Ne legyetek olyanok, mint a nő, ki szálakra foszlatja fonalát, miután erősen összefonta. Ne vegyétek fogadalmatokat megtévesztésnek magatok közt, hogy egy csoport hatalmasabb legyen egy másiknál. Allah próbára tesz általa, hogy kinyilvánítsa a Feltámadás Napján azt, miben különböztetek*⁴⁷.

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

93. If Allah so willed, He could make you all one people: But He leaves straying whom He pleases, and He guides whom He pleases: but ye shall certainly be called to account for all your actions⁴⁸.

⁴⁷ The Covenant which binds us in the spiritual world makes us strong, like strands of fluffy cotton spun into a strong thread. It also gives us a sense of security against much evil in this world. It costs a woman much labour and skill to spin good strong yarn. She would be foolish indeed, after she has spun such yarn, to untwist its constituent strands and break them into flimsy pieces.

Do not make your religion merely a game of making your own party numerically strong by alliances cemented by oaths, which you readily break when a more numerous party offers you its alliance. The Quraish were addicted to this vice, and in international politics at the present day, this seems to be almost a standard of national self-respect and international skill. Islam teaches nobler ethics for individuals and nations. A Covenant should be looked upon as a solemn thing, not to be entered into except with the sincerest intention of carrying it out; and it is binding even if large numbers are ranged against it.

A betartott egyezség, akár a fizikai, akár a spirituális téren, biztonságot ad, mint a jó fonott pamut, amit erős szálakból készítettek. Megvéd a gonosztól és annak minden csábításától. Rengeteg energiát kell befektetnie, és nagy gyakorlattal kell dolgoznia az asszonynak, aki erős fonalat akar fonni. Nagy hibát követne el, ha miután erős fonalat font, nekiállna, hogy szálakra bontsa azt.

A vallás nem arra való, hogy annak névében erős érdekszövetségek jöjjön létre, melyeket az emberek egy pillanat alatt felrúgnak, ha másuktól jobb ajánlatot kapnak. Quraish napi gyakorlata ugyanis ez volt. A nemzetközi politikában, sajnálatos módon ugyanezt célozza a nemzeti öntudat és nemzetközi jártasság, mik eszközök, mert érdek szerint alkalmazzák azokat. Az Iszlám nemesebb etikát tanít személynek és társadalomnak. Egy Szövetség akkor is Szövetség marad, ha az érdekvízonyok kedvezőtlenül alakulnak a felek szempontjából.

⁴⁸ Allah's Will and Plan, in allowing limited free-will to man, is, not to force man's will, but to give all guidance, and leave alone those who reject that guidance, in case they should repent and come back into Grace. We also find as previously the active and passive form of His guidance. 1. Active: He guides whom He wants. 2. Passive: He guides the one who wants Him. According to the Arabic text both are correct. I agree with the latter one.

Allah szabad akaratot adott az embernek, ezért nem erőlteti Útmutatását senkire, csupán nyilvánosságra hozza Üzenetét a Próbék által, amit az emberek vagy követnek, vagy nem. Ha elutasítják, de ezután megbánást tanúsítanak, Allah kegyelme mindig nyitva áll.

Ahogy korábban, itt is találkozunk a kétféle értelmezésben vett Isteni vezetéssel: 1. Aktív: Allah azt vezeti, kit Ő akar. 2. Passzív: Allah azt vezeti, ki Őt akarja. Az Arab szöveg mindenkit értelmet magában rejt. Én a második mellett foglalok állást.

93. Ha Allah úgy akarná, egy néppé tenne meg titokat, de azt hagyja tévelyegni, kit Ő akar, és azt vezeti, ki(t) Ő(t) akar(ja). Kérdezve lesztek arról, mit tettek⁴⁸.

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَرَلَ قَدْمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذَوَّقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَّدْتُمْ عَنْ

سَبِيلِ اللهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾

94. And take not your oaths, to practise deception between yourselves, with the result that someone's foot may slip after it was firmly planted, and ye may have to taste the evil (consequences) of having hindered (men) from the Path of Allah, and a Mighty Wrath descend on you⁴⁹.

94. Ne vegyétek fogadalmatokat megtévesztésnek magatok között, (nehogy) megcsússzon a láb, miután szilárdan állt, (s nehogy) megízeljétek a gyalázatot, miáltal akadályoztak Allah útján és (nehogy) kijárjon nektek a hatalmas büntetés⁴⁹.

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾

95. Nor sell the covenant of Allah for a miserable price: for with Allah is (a prize) far better for you, if ye only knew.

95. Ne váltsátok aprópénzre Allah Szövetségét, mert Allahnál ez (az ár) jobb nektek, bár tudnátok!

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللهِ بَاقٍ وَلَنْجَزِينَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

96. What is with you must vanish: what is with Allah will endure. And We will certainly bestow, on those who patiently persevere, their reward according to the best of their actions.

96. Ami nálatok van, szerte foszlik, de mi Allahnál van, maradandó. Mi bizony, legjobb tettük után járó bérrel jutalmazzuk azokat, kik állhatatosak.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنْحِبِّنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنْجَزِيَّنَّهُمْ أَجْرَهُمْ

بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

⁴⁹ In 16:92, above, the motive for false and fraudulent covenants was pointed out with reprobation. Now are pointed out the consequences, viz., - to others, if they had not been deceived, they might have walked firmly on the Path, but now they lose faith and perhaps commit like frauds for which you will be responsible; - to yourselves; you have not only gone wrong yourselves; but have set others on the wrong path; and you deserve a double Penalty. Perhaps the "evil consequences" refer to this world, and the "Wrath" to the Hereafter.

A 16:92-ben utalást láttunk a hamis eskükre. Itt annak következményével találkozunk. 1. Ha az emberek nincsenek megtévesztve, szilárdan mennek az úton. Ha a rendszerbe bekerül a megtévesztés, a bizalmatlanság és bizonytalanság is felüti fejét, a megtévesztés pedig terjed. Ezért az a felelős, aki a folyamatot elkezde. 2. Kétszeres bűnt követ el az, aki egyezségét megszegi. Az Evilágon magát és másokat is bűnbe viszi. Ezért minden az Evilág, minden a Túlvilág büntetése kijár.

97. Whoever works righteousness, man or woman, and has Faith, verily, to him will We give a new Life, a life that is good and pure and We will bestow on such their reward according to the best of their actions⁵⁰.

97. *Ki jókat tesz férfi, vagy nő és ő hívő, azt Mi üdvös élettel keltjük életre és legjobb tettük után járó bérrel jutalmazzuk őket*⁵⁰.

﴿٩٨﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِدْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

98. When thou dost read the Qur'an, seek Allah's protection from Satan the rejected one⁵¹.

98. *Ha a Koránt olvasod, kérj menedéket Allahban a kivetendő Sátántól*⁵¹.

﴿٩٩﴾ إِنَّمَا لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

99. No authority has he over those who believe and put their trust in their Lord.

99. *Mert neki (Sátánnak) nincs hatalma azokon, kik hisznek és Urukra hagyatkoznak.*

﴿١٠٠﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَُّونَ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ

100. His authority is over those only, who take him as patron and who join partners with Allah.

100. *Az ő hatalma csak azokra terjed ki, akik hozzá fordulnak és kik őt társként állítják (Allahhoz).*

﴿١٠١﴾ وَإِذَا بَدَّلَنَا آيَةً مَكَانَ آيَةً وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُبَرِّئُنَّ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

101. When We substitute one revelation for another,- and Allah knows best what He reveals (in stages),- they say, "Thou art but a forger": but most of them understand not⁵².

⁵⁰ Faith, if sincere, means right conduct. When these two confirm each other, Allah's grace transforms our life. Instead of being troubled and worried, we have peace and contentment; instead of being assailed at every turn by false alarms and the assaults of evil, we enjoy calm and attain purity. The transformation is visible in this life itself, but the "reward" in terms of the Hereafter will be far beyond our deserts.

A hit, ha komoly, helyes viselkedéssel jár együtt. Ha a kettő erősíti egymást, Allah kegyelméből életünk átalakul. Bizonytalanságunkat, belső nyugtalanságunkat felváltja a belső béke és nyugalom. Ahelyett, hogy a gonosz kellette hamis, apró jelekre megriadnánk, élvezzük a tisztság adta biztonságot. Életünk megváltozik az Evilágon, a Túlvilág viszonzása pedig ennél is több.

⁵¹ Evil has no authority or influence on those who put their trust in Allah. It is good to express that trust in outward actions, and a formal expression of it-as in the formula, "I seek Allah's protection from Evil"-helps us. Reading or reciting the Quran should be understood both literally and figuratively as the symbol of the earnest desire of the soul to know and understand Allah's Will and act in accordance therewith. Man is weak at best, and he should seek strength for his will in Allah's help and protection.

A gonosznak nincs hatalma, vagy befolyása azokon, akik bizalmukat Allahba helyezik. Megerősít kifelé az, ha az ember komolyan veszi a mondást: „Allahban keresek menedéket a Sátántól”. A Korán olvasása a lélek megnyugtatására szolgál. Akkor kapja lelkünk azt a munícót, mellyel feltöltödik Allah szándékával és útmutatásával. Az ember önmaga gyenge. Szüksége van Allah megerősítésére és védelmére.

⁵² See 2:106. The doctrine of progressive revelation from age to age and time to time does not mean that Allah's fundamental Law changes. It is not fair to charge a Prophet of Allah with forgery because the Message

101. Ha egy Áyat egy másik Áya helyébe teszünk, hát Allah a Legjobb Tudója annak, hogy Ő mit nyilatkoztat ki. Mondják: „Hamisító (kitaláló) vagy!” Mi több! Legtöbbjük nem fogja fel⁵².

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِتُبَيِّنَ الدِّينَ أَمْثُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

﴿١٠٢﴾

102. Say, the Holy Spirit has brought the revelation from thy Lord in Truth, in order to strengthen those who believe, and as a Guide and Glad Tidings to Muslims⁵³.
102. Mond: „A Szentlélek hozta el Uradtól azt az Igazzal, hogy megszilárdítsa azokat, kik hisznek, Útmutatásként, Örömhírként a Muszlimoknak⁵³.”

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِسَانُ الدِّيْنِ يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيُّ وَهَذَا لِسَانٌ

عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٣﴾

103. We know indeed that they say, "It is a man that teaches him." The tongue of him they wickedly point to is notably foreign, while this is Arabic, pure and clear⁵⁴.

as revealed to him is in a different form from that revealed before, when the core of the Truth is the same, for it comes from Allah.

Lásd 2:106. Ha egy doktrína időről időre progresszív változásra megy át, ez nem azt jelenti, hogy Allah alapvető Törvénye megváltozik. Nem érheti vár Allah Próbátáját azért, ha más formában juttatja el ugyanazt az Üzenetet, mint ahogy az korábban kinyilatkoztatott, ha az Igazság magja ugyanaz és Allahtól jön.

⁵³ The title of the Angel Gabriel, through whom the revelations came down. The People of the Book, if they had true faith, were themselves strengthened in their faith and cleared of their doubts and difficulties by the revelations brought by Al-Mustafa; and all whether People of the Book or not -who came within the fold of Islam, found the Quran a Guide and a Gospel, i.e., a substitute for the Mosaic Law and for the Christian Gospel, which had both been lost.

Utalás Gábriel arkangyalra, aki elhozta a kinyilatkoztatásokat. Ha az Írás népei az igaz hit felé fordulnának, megszilárdíthatnák magukat saját hitükben és eloszlathatnák kétségeiket a Mohammed által tanított kinyilatkoztatásokkal kapcsolatban. Ha az Írás népei, vagy akárki más, az Iszlám gondolatvilágába belép, megtalálja a Koránban azt az Útmutatást, ami a Mózesi Törvényekből, vagy Kereszteny Evangéliumokból az idők folyamán kiveszett.

⁵⁴ The wicked attribute to Prophets of Allah just such motives and springs of action as they themselves would be guilty of in such circumstances. The Pagans and those who were hostile to the revelation of Allah in Islam could not and cannot understand how such wonderful words could flow from the tongue of the Holy Prophet. They must need to postulate some human teacher. Unfortunately for their postulate, any possible human teacher they could think of would be poor in Arabic speech if he had all the knowledge that the Quran reveals of previous revelations. Apart from that, even the most eloquent Arab could not, and cannot, produce anything of the eloquence, width, and depth of Quranic teaching, as is evident from every verse of the Book.

Allah Próbátáját nem fogadták el Isten küldötteként. Nem értették, hogy milyen forrásokból veszi a kinyilatkoztatásokat. Magukból és romlottságukból indulva ki olyasmivel vádolták, amit ők követtek volna el ilyen helyzetben. A pogány Arabok és az Iszlám ellenségei számára felfoghatatlan volt, hogy ezek a gyönyörű szavak, hogy törnek fel a Próbátóból. Egy embert feltételeztek a háttérben, aki tanította őt. De feltételezésük hibás volt, mert az egész földkerekségen nincs olyan tanár, aki az Arab nyelvet ilyen ékesszólóan tudná megjeleníteni. A Korán tanításainak mélysége és stílusa nem emberi kéz beavatkozására vall.

103. Mi tudjuk, hogy ezt mondják: „Egy ember tanítja őt!” Annak nyelve, kire ők tévesen gondolnak idegen, még ez világos Arab nyelv⁵⁴.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

104. Those who believe not in the Signs of Allah,- Allah will not guide them, and theirs will be a grievous Penalty.

104. Azokat, kik nem hisznek Allah Áyáiban, nem vezeti Allah és övék a fájdalmas büntetés.

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾

105. It is those who believe not in the Signs of Allah, that forge falsehood: it is they who lie!

105. Azok találják ki a hazugságot, kik nem hisznek Allah Áyáiban. Ezek ők, a hazugok.

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقُلْبُهُ مُطْمَئِنٌ بِالإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدِرًا فَعَلَيْهِمْ غَصَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

106. Any one who, after accepting faith in Allah, utters Unbelief,- except under compulsion, his heart remaining firm in Faith - but such as open their breast to Unbelief, on them is Wrath from Allah, and theirs will be a dreadful Penalty⁵⁵.

106. Aki megtagadja Allahot hite után - hacsak nem kényszerből és szíve megnyugodott a hitben-, de ki megnyitja keblét a hitetlenség előtt, hát Allah dühé sújt le rájuk és övék a hatalmas szenvédés⁵⁵.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

﴿١٠٧﴾

107. This because they love the life of this world better than the Hereafter: and Allah will not guide those who reject Faith.

107. Ez hát, miáltal az Evilági életet ők jobban szeretik a Túlvilágánál. Mert bizony, Allah nem vezeti a hitetlenek népét.

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾

108. Those are they whose hearts, ears, and eyes Allah has sealed up, and they take no heed.

⁵⁵ The exception refers to a case like that of 'Ammar, whose father Yasir and mother Sumayya, were subjected to unspeakable tortures for their belief in Islam, but never recanted. 'Ammar, suffering under tortures himself and his mind acted on by the sufferings of his parents, uttered a word construed as recantation, though his heart never wavered and he came back at once to the Prophet, who consoled him for his pain and confirmed his faith.

Ammar esetére találunk utalást, akinek apja, Yasir és anyja, Sumaayya kimondhatatlan kínzásokat álltak ki azért, hogy megtagadják hitüket, de ezt nem tették meg. Ammar maga is szenvédett, de szülei megpróbáltatása levezte. Hogy véget vessenek kínzásuknak, Ammar szavakban megtagadta hitét, de szívében továbbra is Muszlim maradt. A Próféta azonban vigaszt nyújtott számára és megerősítette őt hitében.

108. Ezek ők, kiknek szíveire, hallására, látására Allah pecsétet helyezett. Ezek ők, a semmibe vevők.

﴿١٠٩﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ

109. Without doubt, in the Hereafter they will perish.

109. Nem fér hozzá kétség, hogy ők a Túlvilágban vesztesek.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فَتَّأُوا ثُمَّ جَاهُدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا

﴿١١٠﴾ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

110. But verily thy Lord,- to those who leave their homes after trials and persecutions,- and who thereafter strive and fight for the faith and patiently persevere,- Thy Lord, after all this is oft-forgiving, Most Merciful⁵⁶.

110. Majd Urad az, Ki azoknak, kik megpróbáltatásai után menekültek, majd küzdöttek és állhatatosak voltak, hát Urad ezek után a Megbocsájtó, a Kegyelmes⁵⁶.

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُحَاجِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُؤْفَى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُنْ لَا يُظْلَمُونَ

﴿١١١﴾

111. One Day every soul will come up struggling for itself, and every soul will be recompensed (fully) for all its actions, and none will be unjustly dealt with⁵⁷.

111. A Napon minden lélek maga mellett érvel, minden lélek elnyeri viszonzását annak, mit tett és nem éri őket becstelenség⁵⁷.

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيرَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغْدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ
بِإِنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخُوفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

112. Allah sets forth a Parable: a city enjoying security and quiet, abundantly supplied with sustenance from every place: Yet was it ungrateful for the favours of

⁵⁶ I take this verse to refer to such men as were originally with the Pagans but afterwards joined Islam, suffered hardships and exile, and fought and struggled in the Cause, with patience and constance. Their past would be blotted out and forgiven. Men like Khalid ibn Walid were numbered with the foremost heroes of Islam. In that case this verse would be a Madinah verse, though the Surah as a whole is Makkah.

A vers azokra vonatkozik, akik korábban pogányok voltak, de később az Iszlámhoz csatlakoztak, elszenvedték a nehézségeket, elmenekültek Mekkából Medinába, majd állhatatosan küzdöttek az Ügyért. Múltjuk megbocsátást nyer. Ilyen volt Khalid ibn Walid és sokan mások, akik az Iszlám hősei lettek. Ez a vers feltehetőleg Medinai, még a Szúra többi része Mekkai.

⁵⁷ When the Reckoning comes, each soul will stand on its own personal responsibility. No one else can help it. Full justice will be done, and all the seeming inequalities of this world will be redressed.

Ha jön a Végítélet, minden lélek saját magáért áll ki. Senki nem segít. Teljes igazságot hirdetnek, ahol eltűnik minden olyan egyenlőtlenség, ami az evilági életben jelen volt.

Allah. so Allah made it taste of hunger and terror (in extremes) (closing in on it) like a garment (from every side), because of the (evil) which (its people) wrought⁵⁸.

112. Allah példát vet: *Település, mi biztos, nyugodt, bőséggel jut neki a gondoskodásból mindenfelől. Megtagadta Allah kegyét és Allah megízleltette vele a nyomorússágot, éhséget, féleelmet azáltal, mit tettek*⁵⁸.

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

113. And there came to them an Messenger from among themselves, but they falsely rejected him; so the Wrath seized them even in the midst of their iniquities.

113. Eljött hozzájuk a Próféta közülük, de meghazudtolták őt és lesújtott rájuk a büntetés, mialatt vétkeztek.

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقْنَا اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاسْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

114. So eat of the sustenance which Allah has provided for you, lawful and good; and be grateful for the favours of Allah, if it is He Whom ye serve.

114. Egyetek abból, mit Allah a gondoskodásából nektek juttatott, mi törvényes és üdvös. Adjatok hálát Allah kegyéért, mert bizony Ő az, Kit szolgáltok!

إِنَّمَا حَرَمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنِزِيرِ وَمَا أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ
بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾

115. He has only forbidden you dead meat, and blood, and the flesh of swine, and any (food) over which the name of other than Allah has been invoked. But if one is forced by necessity, without wilful disobedience, nor transgressing due limits,- then Allah is Oft-Forgiving, Most Merciful⁵⁹.

115. Megtiltotta számotokra a dögöt, vért, disznóhúst és mi nem Allahnak áldozható. De kit kényszerűség visz rá, nem vágy, sem törvényszegés, annak bizony Allah a Megbocsájtó, a Kegyelmes⁵⁹.

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ الْسِّنَّتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لَّتَقْرَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
إِنَّ الَّذِينَ يَقْرَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

⁵⁸ If the reference is to Makkah shortly before its fall to the Muslims, the "hunger" was the seven years' severe famine which afflicted it, and the alarm was the constant fear in the minds of the Pagans that their day was done. Peace and prosperity were restored after the re-entry of the Prophet.

Mielőtt Mekka visszafoglalása és Iszlám hitre térése bekövetkezett, súlyos éhínség sújtotta hét éven át. Általánosan elterjedt az a vélelem, hogy a pogány napoknak vége. A Próféta megjelenésével béke és prosperitás költözött a városba.

⁵⁹ 2:173 and, 5:3-4, and 6:121 and 138- 146

Lásd 2:173, 5:3-4, 6:121 és 138-146

116. But say not - for any false thing that your tongues may put forth,- "This is lawful, and this is forbidden," so as to ascribe false things to Allah. For those who ascribe false things to Allah, will never prosper⁶⁰.

116. *Ne mondjátok arra, mit nyelvetekkel hazugságként állítottok: ez Halal és az Haram, hogy kieszeljétek Allahra a hazug szót. Akik kieszelik Allahra a hazug szót, nem boldogulnak*⁶⁰.

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

117. (In such falsehood) is but a paltry profit; but they will have a most grievous Penalty.

117. *(Aki ezt teszi) egy kis élevezetet nyer, de övék a fájdalmas szenvedés.*

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلٍ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا
أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

118. To the Jews We prohibited such things as We have mentioned to thee before: We did them no wrong, but they were used to doing wrong to themselves⁶¹.

118. *A Zsidóknak megtiltottuk azt, mit elbeszélünk neked azelőtt. Nem tettünk velük rosszat, hanem maguknak tettek rosszat*⁶¹.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَغُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٩﴾

119. But verily thy Lord,- to those who do wrong in ignorance, but who thereafter repent and make amends,- thy Lord, after all this, is Oft-Forgiving, Most Merciful⁶².

119. *De Urad azokkal, kik a rosszat tudatlanságból teszik, majd ezután megbánják és megjavulnak, hát bizony Urad ezután Megbocsájtó, Kegyelmes*⁶².

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

⁶⁰ Men are apt to create taboos for themselves, out of superstition, and often for selfish ends, and enforce them in the name of religion. Nothing can be more reprehensible.

Az emberek gyakran esnek kísértésbe, babonákat követnek, tabukat állítanak és vallás nevében saját kitalált, fals eszméiket kényszerítik másokra.

⁶¹ See 6:146

Lásd 6:146

⁶² See above, 16:110. The parallelism in construction confirms the suggestion of the alternative reading which is made in that note.

A vers a korábbi gondolatba (lásd feljebb 16:110) illeszkedik, ezért az előbbi lábjegyzet magyarázata itt is érvényes.

120. Abraham was indeed a model, devoutly obedient to Allah, (and) true in Faith, and he joined not gods with Allah⁶³.

120. Mert Ábrahám példázat volt, ki jámboran alávetette magát Allahnak, ki egyenes (úton járt) és nem állított társakat Neki⁶³,

شَاكِرًا لِّأَنْعُمَهُ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

121. He showed his gratitude for the favours of Allah, who chose him, and guided him to a Straight Way.

121. Ki hálát adott a kegyért, mert kiválasztotta és vezette őt az Egyenes Ösvényen.

وَانْتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

122. And We gave him Good in this world, and he will be, in the Hereafter, in the ranks of the Righteous.

122. Megadtuk neki az Evilágon a jót és a Túlvilágon a Jórávalók közt lesz.

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

123. So We have taught thee the inspired (Message), "Follow the ways of Abraham the True in Faith, and he joined not gods with Allah."

123. Majd sugallatot küldtünk neked (ó Mohammed), hogy kövesd Ábrahám hitvallását, az egyenest és ne légy bálványimádó.

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الدِّينِ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لِيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

124. The Sabbath was only made (strict) for those who disagreed (as to its observance); But Allah will judge between them on the Day of Judgment, as to their differences⁶⁴.

124. A Szombat azoknak lett kijelölve, kik különböztek benne. Mert bizony, Urad Ítél közöttük a Feltámadás Napján abban, miben különböztek⁶⁴.

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

⁶³ Ummah: a model, pattern, example for imitation; but the idea that he was an Ummah in himself, standing alone against his world, should not be lost sight of. Abraham was among a people (the Chaldeans) who worshipped stars and had forsaken the Gospel of Unity. He was among them but not of them. He suffered persecution, and left his home and his people, and settled in the land of Canaan.

Umma: itt modellt, mintát, példázatot jelent, de egyébként közösség nép, ami azzal magyarázható, hogy Ábrahám egymaga példázta az igaz hitet és annak jövőbeli közösséget az akkori világ hitatlenségével szemben. Ábrahám Káldeában született, ahol a csillagokhoz, égitestekhez imádkoztak, a Monoteizmustól távol álltak. Ő megtámadta ősei Politeizmusát, ezért el kellett hagynia szülőföldjét és Kánaánban telepedett le.

⁶⁴ See 2:74 and 2:65 and 2:108

125. Invite (all) to the Way of thy Lord with wisdom and beautiful preaching; and argue with them in ways that are best and most gracious: for thy Lord knoweth best, who have strayed from His Path, and who receive guidance⁶⁵.

125. *Hívj Urad útjára bölcsen, szép beszéddel, és érvelj velük a legszebben! Mert bizony, Urad, Ő a Legjobb Tudója annak, ki tévelyedett le útjáról és Ő a Legjobb Tudója a jó irányba haladóknak*⁶⁵.

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عَوَقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُؤُلَّا خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

126. And if ye do catch them out, catch them out no worse than they catch you out: But if ye show patience, that is indeed the best (course) for those who are patient.

126. *Ha fogást találtok rajtuk (a vitában), csak annyira találjatok fogást, amennyire ők találnak fogást rajtaknak. De ha türelmesek vagytok, hát a türelmeseknek jobb!*

وَاصْبِرْ وَمَا صَبِرْتَ إِلَّا بِاللهِ وَلَا تَحْرِنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تُكُفِّرْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

﴿١٢٧﴾

127. And do thou be patient, for thy patience is but from Allah. nor grieve over them: and distress not thyself because of their plots⁶⁶.

127. *Légy állhatatos (ó Mohammed), hiszen állhatatosságod Allahtól való. Ne bántódj miattuk és ne emészsd magad az ármányért, mit szőnek*⁶⁶.

⁶⁵ In this wonderful passage are laid down principles of religious preaching, which are good for all time. But where are the Teachers with such qualifications? We must invite all to the Way of Allah, and expound His Universal Will; we must do it with wisdom and discretion, meeting people on their own ground and convincing them with illustrations from their own knowledge and experience, which may be very narrow, or very wide. Our preaching must be, not dogmatic, not self-regarding, not offensive, but gentle, considerate, and such as would attract their attention. Our manner and our arguments should not be acrimonious, but modeled on the most courteous and the most gracious example, so that the hearer may say to himself, "This man is not dealing merely with dialectics; he is not trying to get a rise out of me; he is sincerely expounding the faith that is in him, and his motive is the love of man and the love of Allah."

Ebben a gyönyörű részben instrukciót találunk arra, hogy milyen elveket kell követni, ha a vallásról adunk elő. De hol vannak Tanítók ilyen kvalitásokkal? Allah útjára kell hívnunk és meg kell jelenítenünk az Ő Univerzális Akaratát. Mindezt bölcsen, diszkrécióval, úgy, hogy az embereket saját ismereteiken belül közelítsük meg. Meggyőzésre legbiztosabb minden az, ha abból a tudástárból merítünk, ami partnerünk rendelkezésére áll. Így a saját érvanyagával tudunk rá hatni és beszédünket ez a háttér meggyőzőbben illusztrálja példákkal. Kerülnünk kell a dogmatikus kijelentéseket, nem lehetünk offenzívák, csipkelődök önfittogatók. Fel kell keltenünk a figyelmet, érveinket rendszerezve, gondolatainkat a bizonyosság erejével adjuk elő. Azt a benyomást kell keltenünk, hogy: „Ez az ember nem kívánja, hogy kibújjak önmagából és más legyek. Ő csupán mélyen hisz, ez sugárzik belőle, Isten és az emberek szeretete motiválja.”

⁶⁶ In the previous verse are laid down the principles of conduct in controversy for all Muslims; 'if you catch them out, you are not entitled to strike a heavier blow than you received, but it is better to restrain yourself and be patient.'

Az előző vers lefektette azt az elvet, amit egy Muszlimnak követni kell. „Ha fogást találtok rajtuk”, ne alkalmazzatok nagyobb és súlyosabb érveket ellenük, mint amilyenekkel ők fordulnak ellenetek. A visszafogottság mindenkor jobb és szébb eredményeket szül.

﴿١٢٨﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقُوا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

128. For Allah is with those who restrain themselves, and those who do good.
128. *Allah azokkal van, kik őrizkednek, s kik jótevők.*